

Suomen suosituimmat vastuulliset sijoitusrahastot

Ella Sten

Tekijä Ella Sten	
Koulutusohjelma Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Suomen suosituimmat vastuulliset sijoitusrahastot	Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 3
<p>Tämä opinnäytetyö tutkii, millaisia Suomen sijoittajien lukumäärässä suosituimmat vastuulliset sijoitusrahastot ovat. Alussa käydään läpi, mitä rahastosijoittaminen on, millainen vastuullinen sijoitus on ja miten vastuullista sijoittamista toteutetaan käytännössä. Esimerkkeiksi on otettu neljä organisaatiota, joissa vastuullista sijoittamista on harjoitettu pidempään.</p> <p>Tutkimus toteutettiin keväällä 2018 lähettämällä YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet allekirjoittaneille suomalaisille rahastoyhtiöille avoin kyselylomake, jossa kysyttiin muun muassa asiakasmäärässä heidän suosituinta rahastoaan, miten tämän rahaston vastuullisuus on määritelty, miten rahaston vastuullisuutta seurataan, ovatko asiakkaat olleet kiinnostuneita vastuullisesta sijoittamisesta ja muita yleisiä kommentteja. Tutkimus rajattiin koskemaan vain Suomessa tarjolla olevia suomalaisia sijoitusrahastoja. Kysely lähetettiin kahdeksalletoista yhtiölle, joista puolet vastasi. Suosituimmiksi rahastoiksi paljastui useita erilaisia sijoitusrahastoja, joista osa oli pärjännyt hyvin ja osa tuottanut tappiota. Kaikissa rahastoissa rahastojen vastuullisuutta seurattiin ja usein apuna käytettiin esimerkiksi ulkopuolista tahoa vastuullisuusarvioinneissa. Useimmissa rahastoissa vastuullisuus oli integroitu osaksi sijoittamisprosessia. Lisäksi yrityksistä todettiin yleisesti, että vastuullinen sijoittaminen kiinnostaa yhä enenevässä määrin.</p>	
Asiasanat sijoittaminen, sijoitusrahastot, vastuullisuus	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Rahastot ja rahastosijoittaminen	3
2.1	Korkorahastot	4
2.2	Osakerahastot.....	4
2.3	Yhdistelmärahastot	4
2.4	Asuntorahastot.....	4
2.5	Indeksirahastot.....	5
2.6	ETF-rahastot (indeksiosuusrahastot)	5
2.7	Hedgerahastot	5
2.8	Muut rahastot.....	6
3	Vastuullinen sijoitus.....	7
3.1	PRI – YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.....	10
3.2	Kansainväliset normit	10
3.3	Joutsenmerkki.....	11
3.4	The Equator Principles.....	12
3.5	Morningstarin vastuullisuusrating	13
3.6	GISR – Global Initiative for Sustainability Ratings	14
3.7	Yhteenveto.....	16
4	Esimerkkejä vastuullisesta sijoittamisesta	18
4.1	Kirkon eläkerahasto	18
4.2	Eläkeyhtiöt	20
4.2.1	Työeläkeyhtiö Elo.....	20
4.2.2	Työeläkeyhtiö Varma	22
4.3	Nefco	22
5	Suosituimmat vastuulliset rahastot Suomessa	24
5.1	Mandatum Life – ML Tulevaisuus Laatu Osake.....	24
5.2	Taaleri – Mikro Rein Osake.....	25
5.3	LähiTapiola – Maailma 50	26
5.4	Handelsbanken – Global Teema.....	27
5.5	eQ – Hoivakiinteistöt	28
5.6	FIM – Kehittyvät markkinat ESG	29
5.7	Aktia – Secura.....	29
5.8	Seligson & Co – Eurooppa-indeksirahasto	30
5.9	Säästöpankki – Korko Plus	31
6	Rahastojen tunnusluvut.....	32
6.1	Tuotto, kasvu ja vertailuindeksi	32
6.2	Riskit ja riskiluokitus	32

6.3	Tracking error	32
6.4	Volatiliteetti	33
6.5	Sharpen luku.....	33
6.6	Beta	33
6.7	Juoksevat kulut	33
7	Suosituimpien rahastojen vertailu.....	34
7.1	Tuottoprosentti	34
7.2	Riskiluokitus	35
7.3	Tracking error	36
7.4	Volatiliteetti	37
7.5	Sharpen luku.....	38
7.6	Beta	39
7.7	Juoksevat kulut	40
8	Pohdinta, jatkotutkimusehdotus ja oma arviointi	41
	Lähteet	43
	Liitteet.....	50
	Liite 1. Lista yrityksistä, joille lähetettiin kyselylomake	50
	Liite 2. Saatekirje.....	51
	Liite 3. Yrityksille lähetetty avoin kyselylomake.....	52

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö käsittelee vastuullisia sijoitusrahastoja Suomessa. Pää tavoitteena on tutkia, millaisiin vastuullisesti hallinnoituihin sijoitusrahastoihin suomalaiset mielellään sijoittavat. Lisäksi alatutkimuskysymyksenä tutkitaan, miten vastuullinen sijoittaminen on kunkin rahaston kohdalla määritelty ja millainen vastuullinen sijoitus ylipäättään on.

Ilmastonmuutos ja ympäristöasiat kiinnostavat ihmisiä nykyään yhä enemmän. Finanssiala voi osaltaan auttaa paljonkin taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Sijoituspäätökset ja niin sanottuihin vihreisiin sijoituksiin, ympäristön kannalta kestäviin sijoituksiin, tehtävät rahoitukset ovat juurikin sijoittajien ja salkunhoitajien päätettävissä. Yksi esimerkki finanssialan alan ympäristöystävällisestä innovaatiosta on Ålandsbankenin tarjoama Itämerikortti, joka on kuin mikä tahansa maksukortti, mutta se myös mittaa käyttäjänsä ostosten hiilijalanjäljen ja täten auttaa kiinnittämään huomiota käyttäjän elämäntyyliin (Ålandsbanken).

Maailmanlaajuisena tavoitteena on saada ilmaston lämpeneminen pysähtymään kahteen asteeseen. Euroopan komission arvion mukaan vuotuisesti tarvitaan 270 miljardia euroa uusiutuvaan energiaan ja kestäväan toiminnan hankkeisiin, jotta tavoitteeseen on mahdollista päästä. Suurin osa tästä summasta tulee yksityiseltä sektorilta. (Palmgren 2018.)

Vastuullisesta sijoittamisesta on keskusteltu pitkään lehdissä ja institutionaalisten sijoittajien kesken, mutta kuinka suosittua vastuullinen sijoittaminen on yksityissijoittajien kesken? Tämän opinnäytetyön puitteissa tehdyssä tutkimuksessa suomalaisille rahastoyhtiöille, jotka ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet, lähetettiin avoin kyselylomake kevään 2018 aikana. Kyselylomakkeessa kysyttiin sijoittajamäärässä suosituinta rahastoa, miten kyseisen rahaston vastuullisuus on määritelty ja yleisiä kommentteja ja näkemyksiä vastuullisesta sijoittamisesta ja sen suosiosta. Tarkoituksena oli tutkia suosituinta sijoitusrahastoa juurikin sijoittajien lukumäärässä eikä rahaston koon tai pääoman mukaan. Toisaalta vaikka rahaston omistajien määrä olisi suuri, ei se tarkoita, että rahaston pääoma olisi suuri. Yksityissijoittajilla ei usein ole niin paljon sijoitettavia varoja kuin esimerkiksi institutionaalisilla sijoittajilla. Tutkimuksen tavoitteena oli kuitenkin selvittää, millaisiin vastuullisiin rahastoihin suomalaiset yksityissijoittajat ovat kiinnostuneita sijoittamaan, eikä millaisia vaikutuksia rahaston sijoituskohteet ovat saaneet aikaan. Tutkimus on rajattu koskemaan vain Suomessa tarjolla olevia suomalaisia sijoitusrahastoja.

Aluksi esitellään rahastosijoittamista, jonka jälkeen pohditaan, millainen vastuullinen sijoitus on ja millaisista lähtökohdista vastuullista sijoittamista voi harjoittaa. Tämän jälkeen esitellään tämän opinnäytetyön tutkimuksessa selvinneet, Suomen suosituimmat vastuulliset sijoitusrahastot. Lopussa käydään läpi muutamia rahastoihin liittyviä tunnuslukuja, jotka auttavat rahaston valinnassa ja sijoituspäätöstä tehdessä. Tutkimuksen rahastojen tunnuslukuja vertaillaan keskenään ja selvitetään, miten ne ovat pärjänneet toisiinsa nähden.

Tämä opinnäytetyö on suunnattu kaikille vastuullisesta sijoittamisesta ja Suomen vastuullisista sijoitusrahastoista kiinnostuneille. Lisäksi se auttaa rahastosijoittamisesta ennestään mitään tietämättömiä pääsemään alkuun sijoitusrahaston valinnassa.

Vastuullinen sijoittaminen on äärimmäisen mielenkiintoista ja tulevaisuudessa todennäköisesti enemmän sääntö kuin poikkeus. Koska rahoituspäätöksillä voidaan helposti ohjata ja tukea yrityksiä ja niiden toimintaa, on todella tärkeää, että sijoittajat rahoittavat vastuullisesti toimivia yrityksiä ja aiheuttavat painetta muille yrityksille muuttaa toimintaansa kestävämpään suuntaan.

2 Rahastot ja rahastosijoittaminen

Rahastosijoittaminen on yksi suosituimpia ja helpoimpia sijoittamisen muotoja. Tämä luku käsittelee, mitä rahastosijoittaminen on ja esittelee erilaisia sijoitusrahastoja.

Sijoitusrahasto muodostuu rahastoja hoitavan yrityksen, rahastoyhtiön, asiakkailta keräämistä varoista. Nämä varat sijoitetaan rahaston sääntöjen mukaan erilaisiin sijoituskohteisiin, esimerkiksi osakkeisiin, lainoihin tai valuuttoihin. Sijoitusrahaston pääoma koostuu keskenään yhtä suurista rahasto-osuuksista, joita sijoittajat omistavat sijoittamansa rahamäärän mukaisessa suhteessa. Kaikki rahasto-osuudet antavat yhtäläisen oikeuden rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoitusrahaston pääoma vaihtelee sijoitettujen ja lunastettujen rahamäärien ja rahaston omaisuuden arvon mukaan. Sijoitusrahaston omaisuuden arvo vaihtelee rahaston sijoituskohteiden markkina-arvon perusteella. Useimmat sijoitusrahastot ovat niin sanotusti avoimia, eli niihin voi sijoittaa tai osuuden lunastaa vapaasti koska vain. Rahastot voivat myös sijoittaa varojaan muihin rahastoihin. (Pörssisäätiö 2015a, 5.)

Kaikkiin sijoituksiin liittyy aina omat riskinsä, niin myös sijoitusrahastoihin. Kaikkien rahastojen tulee julkaista rahastoon liittyvä esite ja säännöt, jotka annetaan myös asiakkaille näiden sijoittaessa varojaan rahastoon. Sijoitusrahaston riskit kuvataan rahastoesitteessä. Riskejä ovat esimerkiksi osakkeiden kurssivaihtelut, valuuttojen kurssivaihtelut, korkotason muutos, markkinoiden yleinen epävarmuus ja poliittinen epävarmuus. Sijoitusrahastot suojautuvat riskeiltä rahaston sääntöjen mukaan erilaisin keinoin, esimerkiksi hajauttamalla sijoituksiaan eri maanosiin ja eri aloille, sijoittamalla varoja erilaisissa ajankohdissa ja johdannaisilla. Sijoitusrahastoihin pätee yhtä lailla sijoittamisen yleinen perussääntö: tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. (Pörssisäätiö 2015a, 11-12.)

Rahastojen hoitamiseen liittyy aina kuluja, jotka peritään, vaikka asiakas ei saisikaan tuottoa sijoitukselleen. Osa näistä kuluista otetaan suoraan asiakkaalta ja osa katetaan rahastosta. Rahasto-osuuden myymisestä, ostamisesta tai säilyttämisestä voi muodostua kuluja. Lisäksi sijoitusrahastoista peritään hallinnointipalkkio, joka koostuu mm. raportoinnista, rahaston analysoinnista, sijoitustoiminnasta ja markkinoinnista. Jotkut rahastot saattavat periä tuottopalkkion, jos rahasto on tuottanut hyvin. Vertailun helpottamiseksi rahastot julkaisevat juoksevat kulut -nimisen vertailunluvun, joka sisältää rahaston kokonaiskulut vuositasolla pois lukien kaupankäyntikulut ja mahdollisen tulospalkkion. Lisäksi tulee muistaa, että mahdollinen sijoituksesta saatu tuotto verotetaan erikseen. (Pörssisäätiö 2015a, 13-14.)

Euroopan unioni on julkaissut säännöt Euroopan alueella toimiville sijoiturahastoille. UCITS-direktiivin mukaan jossain EU-maassa rekisteröityä rahastoa voidaan markkinoida kaikkiiin EU-maihin. Direktiivin tarkoituksena on yksinkertaistaa sijoitusrahastojen sääntelyä ja parantaa sijoittajasuojaa. (Morningstar a.)

2.1 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat korkoa tuottaviin instrumentteihin, kuten yritysten ja valtioiden lainoihin. Korkorahastot voidaan jaoitella pitkä- ja lyhytkorkoisiin rahastoihin: pitkän koron rahastot sijoittavat yli vuoden mittaisiin lainoihin, lyhyen koron rahastot alle vuoden. Korkorahastoja pidetään yleisesti vähäriskisempänä kuin osakkeisiin sijoittavaa rahastoa. (Finanssivalvonta 2014.)

2.2 Osakerahastot

Osakerahasto sijoittaa nimensä mukaisesti varansa lähinnä osakkeisiin ja osakesidonnaisiin instrumentteihin. Osakerahastoista saatava tuotto on yleensä suurempi kuin korkorahastosta, mutta samoin riski on suurempi. Osakerahastoon sijoittaminen on kuitenkin vähemmän riskisempää kuin yksittäiseen osakkeeseen sijoittaminen, sillä osakerahasto hajauttaa varansa useimpiin osakkeisiin jopa maailmanlaajuisesti. Jotkin osakerahastot voivat sijoittaa varansa maantieteellisesti pienemmälle alueelle tai vähemmän kehittyneille markkinoille, jolloin näiden rahastojen riski kasvaa. (Finanssivalvonta 2014; SEB 2013.)

2.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä korkoinstrumentteihin että osakkeisiin. Yleensä rahaston nimestä voi jo päätellä korkosijoitusten ja osakkeiden sijoitussuhteen, esimerkiksi Rahasto50. Yhdistelmärahaston rikistaso määräytyy myös sijoitussuhteen perusteella. Mitä enemmän osakkeita rahastossa on, sitä riskisempi se on. (Nordea 2018.)

2.4 Asuntorahastot

Asuntorahasto sijoittaa myös nimensä mukaisesti itse asuntoihin. Rahastot voivat ostaa jo valmiita asuntoja tai olla rahoittamassa uusien asuntojen rakentamista vuokraus- tai myymissuunnitelma mielessä. Rahaston tuotto syntyy perityistä vuokrista sekä asuntojen arvonnoususta. Yleensä rahastoesitteestä selviää, mille alueille rahasto on sijoittanut ja millaisia kohteita rahastosta löytyy. Asuntorahastoon suositellaan sijoittamaan

pitkäaikaisesti, sillä asuntomarkkinat kehittyvät melko hitaasti esimerkiksi osakemarkkinoihin verrattuna. Jotkin rahastot saattavat periä suurempia kuluja, jos asiakas haluaa myydä osuutensa pois liian aikaisin. (S-Pankki 2016.)

2.5 Indeksirahastot

Indeksirahastot sijoittavat varansa vertailuindeksinsä mukaisessa suhteessa. Indeksirahastossa salkunhoitaja ei siis päättä, mitä rahasto sisältää, vaan rahasto seuraa passiivisesti indeksiään. Koska rahasto ei vaadi juurikaan aktiivista seuraamista ja hoitamista, ovat indeksirahaston kulut pienempiä kuin muiden rahastojen. Tämä on ollut yksi syy, miksi indeksirahastot ovat viime aikoina kasvattaneet suosiotaan. Indeksirahasto on sijoittajalle, joka haluaa markkinatilanteen mukaisen tuoton. Koska indeksirahasto seuraa indeksiään, se ei kykene voittamaan indeksiään ja tuottamaan markkinoita parempaa tuottoa. (Argillander 2017.)

Markkinoilla on myös rahastoja, joita markkinoidaan aktiivisina rahastoina, vaikka ne ovatkin itse asiassa indeksirahastoja. Näihin rahastoihin sijoittava voi päätyä maksamaan enemmän kuluja kuin indeksirahastoon sijoittaessa, vaikka saisi aivan saman tuoton kuin indeksirahastoon sijoittava. (Argillander 2017.)

2.6 ETF-rahastot (indeksiosuusrahastot)

ETF (Exchange Traded Fund) kulkee myös nimellä indeksiosuusrahasto, koska se on yhtä lailla varansa passiivisesti indeksin mukaan sijoittava rahasto. Indeksirahastosta ETF eroaa siten, että rahasto on jaettu rahasto-osuuksiin, joilla voi käydä kauppaa pörssissä samalla tavalla kuin osakkeillakin. ETF-rahasto kerryttää tuottoa rahaston omistamille osakkeille maksetun osingon kautta. Rahasto voi maksaa osinkoa sijoittajille kuten normaali osake, tai rahasto voi uudelleensijoittaa saamansa osingot ja tällä tavoin nostaa rahasto-osuuden arvoa. (OP Ryhmä.)

Yleensä ETF-rahastot ovat juurikin passiivisesti indeksiään seuraavia rahastoja, mutta on olemassa myös vaikkapa johdannaisia käyttäviä rahastoja. Esimerkiksi käänteiset ETF-rahastot ostavat myyntijohdannaisia ja hyötyvät kurssilaskuista, kun taas vivutetut ETF:t tavoittelevat jopa kolminkertaista indeksituottoa. (Finanssivalvonta 2011.)

2.7 Hedgerahastot

Hedge-rahasto on yleisnimitys rahastoille, jotka pyrkivät markkinoista riippumattomaan tuottoon. Suomessa joskus käytettävä hedge fund -sana ei vastaa Yhdysvalloissa

käytettävää hedge fundia, joka tarkoittaa sijoitusyhtiötä (Pörssisäätiö a). Perinteisiin rahastoihin verrattuna hedge-rahasto voi käyttää monipuolisemmin ja laaja-alaisemmin erilaisia sijoitusstrategioita. Pitää kuitenkin muistaa, että tuoton kasvaessa myös riski kasvaa.

Hedge-rahastoon sijoittaessa salkunhoitajan näkemyksellä on suuri merkitys. Muita silmälläpidettäviä asioita ovat hyvä sijoitusstrategia, hyvä riskienhallinta ja riittävät salkunhoitoresurssit. Hedge-rahastojen minimisijoitussumma lähtevät yleensä sadoista tuhansista alkaen, joten niihin sijoittavat pääasiassa yritykset ja institutionaaliset sijoittajat. (Riutta-Nykvist, 2016.)

2.8 Muut rahastot

Muita vähemmän tunnettuja tai suosittuja rahastoja ovat esimerkiksi infrastruktuuriin ja metsään sijoittavat rahastot. Myös pelkästään raaka-aineisiin ja kulutushyödykkeisiin sijoittavia rahastoja on tarjolla. Nämä rahastot voivat olla mitä vain esimerkiksi aikaisemmin mainituista osake-, korko- tai indeksirahastoista ja käyttää johdannaisia toiminnassaan.

3 Vastuullinen sijoitus

Tämä luku pohtii, millainen vastuullinen sijoitus on ja käy läpi erilaisia lähestymistapoja vastuulliseen sijoittamiseen. Tunnetuimpia vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä ohjeita lienevät Yhdistyneiden kansakuntien vastuullisen sijoittamisen periaatteet, jotka tässäkin luvussa käydään läpi. Näiden periaatteiden lisäksi on olemassa myös monia muita ohjeita ja sääntöjä, joita käytetään maailmanlaajuisesti. Useimmat niistä ovat samankaltaisia, jolloin ongelmaksi voi muodostua sopivan säännösten löytyminen. Huomioitavaa myös on, ettei vastuullinen sijoittaminen rajoitu pelkästään ympäristöasioihin, vaan ihmisoikeus- ja hallinnointiasiat liittyvät vahvasti vastuullisuuteen. Ilmastouhkien torjumiseen panostavat rahastot lienevät kuitenkin tunnetuimpia, kun puhutaan vastuullisista rahastoista.

Pariisin ilmastopöytäkirja vuonna 2015 määritteli lämpötilan nousun jäävän alle kahden asteen, ja kahden asteen oheen määriteltiin vielä tiukempi tavoite: maksimissaan 1,5 asteen lämpötilan nousu. Tavoitteeseen pääseminen tarkoittaa tiukkoja päästörajoituksia ja uusia innovaatioita ja investointeja. Sijoittajan näkökulmasta tämä tarkoittaa sekä uhkia että mahdollisuuksia. (Ympäristöministeriö 2016.)

Arvonsa kadottava varallisuus, stranded assets, on termi, jolla ei varsinaisesti ole tarkkaa määritelmää. Sillä viitataan kuitenkin esimerkiksi hiilipitoisiin polttoaineisiin, jotka voivat menettää arvonsa yllättäen eri syistä johtuen. (Littan 2017.) Useat sijoittajat ovat ilmaisseet huolensa yritysten tällaisiin omaisuuksiin liittyen. Yksi Pariisin ilmastopöytäkirjan pitkän aikavälin tavoitteita on, että maailma olisi nettohiilineutraali vuoden 2050 jälkeen. Nettohiilineutraalisuus tarkoittaa, että yhteiskunta tuottaa vain sen verran hiilidioksidipäästöjä kuin luonto pystyy kompensoimaan. (Hartikainen 2015.) Jokaisen sijoittajan kannattaa tarkastella, onko yrityksen taseessa paljon tällaista arvonsa kadottavaa omaisuutta. Fossiiliseen polttoaineeseen sijoittaminen on aina riski, etenkin tulevaisuudessa, kun energiamurros muovaa ihmisten energiankulutuksen kohti ympäristön kannalta kestävämpiä muotoja kohti.

Hiiliteollisuus ei ole ainoa ympäristöriski sijoittajan kannalta. Esimerkiksi vielä nykyäänkin itsestäänselvyys pidettyjen hyödykkeiden, kuten veden, saatavuutta ei välttämättä voida tulevaisuudessa enää pitää itsestäänselvyys. Puhtaan veden saanti vaikuttaa vastaavasti viljelyyn ja erilaisten juomien valmistukseen. Ongelma tuotantoketjun yhdessä kohdassa heijastuu myös pitkälle eteenpäin ketjussa. (Mandatum Life 2018, 8.)

Sään ääri-ilmiöt vaikuttavat yleisesti markkinatalouteen ajallisesti hyvin pitkään. Tulvien, tsunamien ja maanjäristysten tekemien tuhojen lisäksi ilmastopakolaisuus tulee

vaikuttamaan tulevaisuuden kehitykseen hyvin paljon. Maatalousriippuvaiset maat, joissa on jo valmiiksi köyhyyttä ja muita ongelmia, kärsivät eniten ilmastomuutoksen tuomasta kuivuudesta. Erityisesti Saharan eteläpuoliset maat kärsivät ilmastosta ja näiden maiden asukkaat hakeutuvat kotiseuduiltaan muualle elannon perässä. (Rajala 2017.)

Vaikka yritys ei suoraan olisi tekemisissä hiiliteollisuuden tai maatalouden kanssa, ilmastomuutos tulee vaikuttamaan koko talouteen ja markkinoiden käyttäytymiseen ja tätä kautta jokaiseen yritykseen. Ympäristöasiat voivat vaikuttaa yritykseen esimerkiksi kuluttajien ostokäyttäytymisen kautta tai yrityksen kulujen nousuna. Tulevaisuudessa ympäristö- ja päästöasioiden sääntely ja raportointivaatimukset tulevat todennäköisesti lisääntymään, jotta Pariisin ilmastositoumuksen tavoitteeseen päästään. Yritys, joka on jo vapaaehtoisesti panostanut ympäristön huomioimiseen, tulee pärjäämään tulevaisuudessa paremmin ja pienemmillä kustannuksilla verrattuna yritykseen, joka joutuu pakon sanelemana ja suunnittelematta toteuttamaan muutoksia. Tällaiset asiat voivat taas osaltaan vaikuttaa sijoittajien mielenkiintoon ja vähentää yrityksen saamaa rahoitusta tai rahoitus saattaa olla kalliimpaa suurempien tuottovaatimusten ja riskien hinnoittelun takia. (Mandatum Life 2018, 12-13.)

Ilmasto- ja ympäristöystävällisyyden ollessa trendikästä tulee olla tarkkana, että yritykset todellakin ovat ja tekevät sitä, mitä sanovat. Joillekin yrityksille voi tulla houkutus käyttää viherpesua, eli yritys antaa mainonnallaan ymmärtää tuotteidensa olevan ympäristöystävällisiä, vaikka eivät sitä todellisuudessa olisikaan. Viime vuosina parhaimman esimerkin viherpesusta lienee antanut saksalainen autonvalmistaja Volkswagen, joka oli asentanut autoihinsa ohjelmiston, joka näytti mittaushetkellä pienempiä päästöjä kuin mitä päästöt todellisuudessa olivat. Mainostaessaan autojensa olevan ympäristöystävällisiä ja päästöjen pieniä, Volkswagen sai muun muassa veroetuja ja tukiaisia 51 miljoonan dollarin edestä (Ayapana 2015).

Sijoittajilla on suuri rooli, sillä mikään yritys ei pärjää ilman rahoitusta. Sijoittajalla on neljä eri tapaa toteuttaa vastuullista sijoittamista käytännössä. Näitä keinoja ovat:

- poissulkeminen,
- parhaiden kohteiden suosiminen,
- investointi kohteisiin, jotka suoraan edistävät vastuullista kehitystä tai
- vaikuttaminen jo omistuksessa oleviin yhtiöihin.

Sijoittaja voi päättää jättää sijoittamatta yhtiöihin, joiden toiminta ei ole kestäväällä pohjalla tai jotka eivät raportoi tarpeeksi toiminnastaan. Kansainväliset vastuullista sijoittamista koskevat sopimukset rajaavat yleensä aseet, tupakan ja pornografian pois. Kokonaisen

toimialan poissulkeminen salkusta vähentää päästöjä kyllä tehokkaasti, mutta saattaa olla hajautuksen kannalta ongelmallista.

Toinen vaihtoehto on suosia niitä yhtiöitä, jotka raportoivat toimistaan hyvin ja ovat jo panostaneet vastuullisuuteen. Tällaisten yhtiöiden suosiminen kannustaa yhtiöitä panostamaan lisää vastuulliseen toimintaansa. Samalla heikommin pärjäävät yhtiöt kokevat painetta muuttaa toimintaansa.

Kolmantena vaihtoehtona sijoittaja voi sijoittaa varojaan suoraan sellaisiin kohteisiin ja yrityksiin, jotka suoraan vaikuttavat vastuullisuuteen. Tällaisia kohteita voivat olla esimerkiksi uusiutuvalla energialla toimivat sähköyhtiöt, erilaiset kehitysmaiden taloutta tukevat projektit ja kierrätystä tekevät yritykset.

Viimeinen vaihtoehto on vaikuttaa jo sijoittajan salkussa oleviin yrityksiin esimerkiksi äänestämällä yhtiökokouksissa. Sijoittajan ei siis välttämättä tarvitse rajata mitään yhtiöitä tai toimialoja pois, vaan pyrkiä muuttamaan niiden toimintaa kestävämpään suuntaan. Suurilla sijoittajilla, kuten eläkeyhtiöillä Suomessa, on paljon äänestysvaltaa, jota ne voivat käyttää yrityksiin vaikuttaessaan. (Mandatum Life 2018, 15.)

Sopivan sijoitusstrategian valitsemiseen vaikuttavat sijoittajan omat arvot, tavoitteet ja riskinotto kyky. Parhaiten tietoa päätöksen tueksi löytyy useimmiten osakeyhtiöistä ja yrityslainoista johtuen osittain lainsäädännön velvollisuuksien takia. Vaihtoehtoiset sijoitukset ovat hieman vaikeampi tapaus, sillä ne eivät välttämättä raportoi läpinäkyvästi ja vaativat usein tapauskohtaista harkintaa. (Mandatum Life, 2018 15-17.)

Yksi tapa mitata sijoitusrahaston ympäristöystävällisyyttä on sijoitusten hiilijalanjälki. Hiilijalanjälki mittaa sijoitettujen yritysten kasvihuonekaasujen päästöjä. (LähiTapiola.) Luvun julkaiseminen ei ole ainakaan toistaiseksi pakollista eikä välttämättä aina mahdollistakaan. Kuvassa 1 on esimerkkinä Mandatum Lifen Tulevaisuus Laatu Osake -rahaston luvut esimerkkinä. Esimerkki on otettu rahaston helmikuun kuukausikatsauksesta.

Sijoituskorin perustiedot

Nimi	Mandatum Life Tulevaisuus Laatu Osake
Aloituspäivä	28.12.2015
Salkunhoitaja	Mandatum Life
Sijoituskorin palkkiot	Hallinnointipalkkio 1,5 %
Sijoituskorin hiilijalanjälki suhteessa vertailuindeksiin	2017: 75 %, 124,6 tCO ₂ sijoitettua milj. euroa kohti 2016: 82 %, 154,0 tCO ₂ sijoitettua milj. euroa kohti

Kuva 1. Sijoituskorin hiilijalanjälki (Mandatum Life)

3.1 PRI – YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Vuonna 2005 YK:n pääsihteeri Kofi Annan kutsui kaksikymmentä sijoittajaa kahdestatoista maasta luomaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Ryhmää tuki 70 asiantuntijaa, jotka toimivat sijoitusmaailmassa ja erilaisissa yhdistyksissä ja yhteisöissä. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet julkaistiin New Yorkin pörssissä vuonna 2006. PRI, Principles for Responsible Investment, ei ole osa YK:ta, vaikka YK sitä tukeekin. Järjestön rahoitus tulee lähinnä vuotuisista jäsenmaksuista ja lahjoituksista. (PRI.)

Vastuullisen sijoittamisen kuusi periaatetta painottavat erityisesti kolmea osa-aluetta vastuullisuudessaan: ympäristöä (E), sosiaalisia (S) ja hallinnollisia toimintatapoja (G).

Vastuullisen sijoittamisen periaatteet ovat:

1. Sitoudumme noudattamaan ESG-asioita sijoitustoiminnassamme ja päätöksenteossamme.
2. Toimimme aktiivisina omistajina ja sisällytämme ESG-asiat omistajakäytäntöihin.
3. Edistämme sijoituskohteidemme asianmukaista ESG- raportointia.
4. Edistämme vastuullisen sijoittamisen periaatteita sijoitustoimialalla.
5. Edistämme vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa.
6. Raportoimme toiminnastamme ja vastuullisen sijoittamisemme edistymisestä.

Periaatteiden allekirjoittaja sitoutuu noudattaan näitä ohjeita ja käyttämään niitä toiminnassaan. Käytännön esimerkkejä vastuullisesti huomioitavista asioista voivat olla esimerkiksi ilmastonmuutos, vedensaannin turvaaminen, korruptio, lapsityövoima, veronkierto ja orjatyö. Periaatteiden allekirjoittaminen mahdollistaa erilaisten sijoitusstrategioiden käytön sijoitustoiminnassa, eli mitään sijoituskohdetta ei välttämättä tarvitse sulkea ulkopuolelle, jos sijoittaja ei itse koe sitä välttämättömäksi. (PRI.)

Suomessa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita edustaa ja edistää Finsif- yhdistys. Se tarjoaa jäsenilleen seminaareja ja verkostoitumistilaisuuksia tapahtumiensa kautta. Yhdistyksen mukaan vastuullisen sijoittamisen suosio on Suomessa kasvussa, näkyen muun muassa yhdistyksen jäsenmäärän jatkuvana nousuna. Vuonna 2018 yhdistyksellä on 64 jäsentä. (Finsif.)

3.2 Kansainväliset normit

Useat sijoittajat seuraavat, että heidän rahoittamansa yritykset noudattavat kansainvälisiä normeja. Laajasti määriteltynä kansainväliset normit ovat yleisesti hyväksytyjä odotuksia toivottavasta käyttäytymisestä. Valtiot ja erilaiset järjestöt ovat hyväksyneet ne, ja niitä

voidaan soveltaa juurikin erilaisiin yrityksiin, järjestöihin, organisaatioihin ja valtioihin. (Martissons 2011.)

Esimerkkejä kansainvälisistä normeista voivat olla esimerkiksi YK:n Lapsen oikeuksien julistus ja YK:n Global Impact -aloitteen periaatteet, jotka on johdettu ihmisoikeusjulistuksista, kansainvälisen työjärjestön julistuksesta työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sekä Rion ympäristöjulistuksesta. Kymmenen periaatetta vapaasti suomennettuina ovat:

1. Yritystoiminnan tulee tukea ja kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia.
2. Yritystoiminta ei riko ihmisoikeussopimuksia.
3. Yritykset kannattavat työntekijöiden järjestäytyneisyyttä ja mahdollisuutta neuvotteluihin.
4. Yritystoiminta ei käytä pakkotyötä.
5. Lapsityö on kiellettyä.
6. Yritystoiminta ei harjoita syrjintää.
7. Yritystoiminta on proaktiivista ympäristöasioissa.
8. Yritykset osallistuvat ympäristöaloitteisiin, joilla pyritään saavuttamaan muutoksia suuressa mittakaavassa.
9. Yritykset suosivat ja kannattavat uuden ympäristötekniikan käyttöönottoa.
10. Yritykset toimivat kaikkea korruptiota vastaan. (UN Global Impact.)

3.3 Joutsenmerkki

Suomalaisille tuttu pohjoismainen Joutsenmerkki on ollut saatavilla sijoitusrahastoihin kesästä 2017 alkaen. Ensimmäisinä Suomessa Joutsenmerkin ovat saaneet Handelsbankenin Kestävä Energia -rahasto ja Swedbankin rahastot Robur Ethica Sverige ja Robur Ethica Global (Joutsenmerkki 2017.)

Joutsenmerkin saamisen kriteerit mukailevat YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja käyttävät useita eri lähestymistapoja. Tosin kuin YK:n periaatteissa, Joutsenmerkki vaatii, että rahasto ei sijoita ollenkaan fossiilisiin polttoaineisiin, aseisiin tai tupakkaa valmistaviin yrityksiin. Vaatimuksena on myös, että 90% rahaston yrityksistä on suorittanut ESG-analyysin ja yrityksen toiminta on ylipäättään kestäväällä pohjalla tai yritykset ovat parhaillaan muuttamassa toimintaansa vastuullisemmaksi. Joutsenmerkin saaminen edellyttää myös, että rahastot neljännesvuosittain ilmoittavat omistuksensa, julkaisevat vuosittain raportin yritysten suoriutumisesta ja pyrkivät vaikuttamaan yrityksiin äänestämällä ja käymällä keskusteluja yritysten kanssa. Näiden kriteerien lisäksi

rahaston tulee olla UCITS- rahasto, joka on rekisteröity jossain Pohjoismaassa ja korkeintaan 50% varoista saa olla sijoitettuna jossain muualla kuin yritysrahoituksessa. Hakemuksen yhteydessä ja säännöllisesti Joutsenmerkin saatuaan rahastolle voidaan tehdä erilaisia laatutarkastuksia. (Joutsenmerkki.)

3.4 The Equator Principles

The Equator Principles on The Equator Principles Associationin luoma malli ja viitekehys projektien rahoittamista ja rahoitusneuvontaa varten. Järjestöä hallinnoi sen jäsenistä muodostuva hallitus. Mikä tahansa rahoitusinstituutio voi hakea jäsenyyttä, kunhan se soveltaa järjestön periaatteita rahoitustoiminnassaan ja -neuvonnassaan ja maksaa jäsenmaksun ajallaan. The Equator Principles on suunniteltu vähimmäisvaatimukseksi yritysten raportoinnille. (Equator Principles 2018a.)

Järjestön sijoitusperiaatteet mukailevat PRI:n periaatteita, mutta ovat hieman tarkemmin määriteltäviä. Esimerkiksi rahoitettavan projektin sosiaalisia vaikutuksia on määriteltä ja säännelty enemmän. Rahoitettavan yrityksen tulee ottaa esimerkiksi huomioon paikallinen lainsäädäntö, sidosryhmien kanssa on käytävä keskustelua ja alkuperäiskansat tulee ottaa huomioon. Mikäli yrityksen projekteilla on suuri vaikutus alkuperäiskansoihin ja/tai heidän elinympäristöönsä, tulee yrityksen saada kyseiseltä alkuperäiskansalta suostumus projektin täytäntöönpanoa varten. (The Equator Principles 2013, 7.)

The Equator Principles jaoittelee rahoitettavat kohteet kolmeen eri kategoriaan niiden riskisyyden mukaan. Kahdelle eniten riskiä sisältäviltä ryhmiltä tulee vaatia tarkempia raportteja näiden edistymisestä sekä toiminnasta ylipäättäen. Lisäksi näiden ryhmien yritysten tulee laatia oma suunnitelma ympäristö- ja sosiaaliasioiden toimeenpanoa ja valvontaa varten ja noudattaa sitä. Ulkopuolinen taho arvioi projektien raportoinnin ja toiminnan. (The Equator Principles 2013, 5.)

Erityisen The Equator Principlestä tekee sen käyttämät kovenantit periaatteiden noudattamisen tukena. Kovenantit ovat sopimuksen erityisehtoja, jotka korvaavat vakuuden sopimuksen teossa. Esimerkiksi yritys voi sopimuksessa määrätä, että rahoitettavan yrityksen omavastuun laskiessa liian alhaiseksi sopimus purkautuu. Tällä tavoin rahoittavat yhtiöt voivat esimerkiksi estää yhtiön vajoamisen maksukyvyttömäksi. (Laki24.)

The Equator Principles on määrännyt, että kahden eniten riskiä sisältävien kategorioiden yritysten täytyy raportoida projektien ympäristö- ja sosiaalivaikutuksista. Mikäli yritys

epäonnistuu tässä, voi rahoittava yhtiö tehdä parhaansa auttaakseen kohdetta saavuttamaan raportointivaatimukset tai ryhtyä muihin tarpeelliseksi kokemiinsa toimenpiteisiin. (The Equator Principles 2013, 9.)

Suomalaisista yrityksistä The Equator Principlesin on allerkirjoittanut OP-ryhmä (Equator Principles 2018b). Koska järjestön jäsenet voivat itse vaikuttaa sääntöihin ja luoda niitä, periaatteiden puolueettomuudesta voidaan olla montaa mieltä. Kuitenkin, kuten jo mainittu, Equator Principles noudattaa melko hyvin samoja linjoja kuin YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

3.5 Morningstarin vastuullisuusrating

Morningstar Inc. on yksityinen taloustiedon tuottaja neljällä eri maanosalla: Pohjois-Amerikassa, Euroopassa, Australiassa ja Aasiassa. Yritys tarjoaa erilaista tietoa sijoituspäätösten tueksi niin yksityissijoittajille, yrityksille kuin instituutioillekin. (Morningstar b.) Vuonna 2015 Morningstar julkisti oman vastuullisuusratinginsä. Arvosanat perustuvat Sustainalyticsin arviointeihin. Sustainalytics on itsenäinen, johtava vastuullisuusarvioiden tuottaja maailmanlaajuisesti. Yritys on jo yli 20 vuoden ajan tehnyt yrityksille ja yritysaloille vastuullisuusanalyyskejä. Sustainalyticsin valvonnan alla on maailmanlaajuisesti 4500 yritystä. Yrityksille annetaan pisteitä 70 indikaattorin perusteella. Indikaattorit mittaavat, miten yritys on huomionut ympäristövaikutukset, sosiaaliset suhteet ja hyvät hallintotavat. (Möttölä 2015.)

Morningstar käyttää arvioinnissaan kahta Sustainalyticsin tuottamaa lukua: yrityskohtaista ESG-arviota ja riita-asia-arviota. Riita-asia-arviot tarkoittavat ympäristö-, yritys- ja yhteiskuntavastuuasioita koskevia kiistoja, joita arvioitavilla yrityksillä on. Sustainalytics seuraa näitä kiistoja reaaliajassa ja lajittelee ne viiteen kategoriaan: kriittisimmästä vähävaikutteiseen. (Hale 2016.)

Morningstar antaa rahastoille arvion, jos rahastosta vähintään 50 prosenttia on sijoitettu Sustainalyticsin arvioimiin kohteisiin. Salkun ESG-arviosta vähennetään ensiksi riita-asia-arviosta saadut pisteet. Tämän jälkeen rahastot jaetaan viiteen ryhmään. Mitä enemmän maapalloja rahasto on saanut, sitä paremmin rahasto on ottanut huomioon ESG-asiat. Jos rahasto on saanut yli 50 pistettä, on rahasto pärjännyt paremmin kuin rahastot keskimäärin. (Hale 2016.)

Morningstar vastuullisuus

Morningstar vastuullisuus rating

Alle keskiarvon

Sijoitus luokassa %: 77

Vastuullisuuden arvosana: 48

Perustuu 97 % omistuksista

Kuva 2. Morningstarin vastuullisuusarvio Handelsbankenin Global Teema -rahastolle (Morningstar c.)

Kuva 2 on esimerkki Handelsbankenin Global Teema- rahaston vastuullisuusarviosta, jossa näkyy, että maapalloja on viisi, kuten siis vastuullisuusryhmiäkin. Samoin esimerkistä näkyy rahaston sijoitus verrattuna muihin vastaaviin rahastoihin, rahaston saamat pisteet ESG-asioissa sekä kuinka suuren rahaston omaisuuden mukaan arvio on tehty.

Morningstarin vastuullisuusrating ei kuitenkaan ota huomioon rahastojen vaikuttavuusaktiivisuutta, joten vaikka jokin rahasto olisi saanut huonon arvion, ei se tarkoita, etteikö rahasto pyrkisi vaikuttamaan yritysten vastuullisuuteen. Samoin se ei myöskään huomioi tiettyjen toimialojen poissulkemista. Rahastoille ei siis anneta pisteitä siitä, että ne joko eivät sijoita tai sijoittavat tiettyihin toimialoihin. Rahaston tuottoa ei myöskään huomioida arviossa. Täten vastuullisuusrating antaa vain näkemyksen siitä, miten rahastojen yhtiöt ovat hoitaneet velvoitteitaan oman alan verrokkiryhmään verrattuna. Morningstar suosittelee muiden mittareiden ja lukujen käyttöä vastuullisuusratingin ohessa päätöstä tehdessä. (Hale 2016.)

3.6 GISR – Global Initiative for Sustainability Ratings

Global Initiative for Sustainability Ratings, lyhyesti GISR, julkistettiin vuonna 2011 Ceres-organisaation ja Tellus-instituutin yhteistyönä. GISR on järjestö, jonka tehtävänä on auttaa yrityksiä, markkinatoimijoita, sijoittajia ja vastuullisuustutkijoita saavuttamaan tavoitteet vastuullisuusarviointin suhteen sekä parantaa yleistä tietoutta vastuullisesta yrittämisestä ja toimintatavasta. GISR:n visiona on, että tulevaisuudessa kaikesta pääoman kehittämisestä palkitaan: niin sosiaalisen, henkisen kuin rahallisen pääoman. GISR on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. (GISR a.)

GISR:llä on kaksitoista periaatetta, jotka toimivat ohjenuorana järjestön toiminnassa ja vastuullisuusarvioiden laatimisessa. Osa periaatteista koskee arvioinnin prosessia ja toinen arvion sisältöä. (GISR b.) Periaatteet ovat:

Prosessi

1. Läpinäkyvyys
Arvioinnin tulee olla selkeä kaikille niille osapuolille, joita arviointi koskettaa.
2. Puolueettomuus
Arvioitavan yrityksen ei tule vaikuttaa itse arviointiin.
3. Jatkuva kehittyminen
Arvioinnissa tulee käyttää uusimpia ja parhaiten siihen soveltuvia metodeja.
4. Osallistuminen
Arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki ne sidosryhmät, joiden päätösten tekoon arviointi vaikuttaa.
5. Vakuuttavuus
Arvioinnin tulisi olla sellainen, että ulkopuolinen taho voi todeta arvioinnin mukailevan GISR:n periaatteita.

Sisältö

6. Mitattavat asiat
Arvioinnin tulee sisältää olennaisia päätöksentekoon vaikuttavia asioita.
7. Kokonaisvaltainen
Yhden asian vastuullisuutta arvioidessa tulee ottaa kaikki näkökulmat huomioon.
8. Kestävä kehityksen sisältö arvioinnissa
Arvioinnin tulee olla noudattaa tieteellisesti todistettuja tuloksia ja yleisesti hyväksyttyjä kestävän kehityksen normeja.
9. Pitkäkestoinen ajanjakso
Arvioinnin tulee huomioida yrityksen edistyminen niin pitkällä ajanjaksolla kuin lyhyemmissäkin jaksoissa.
10. Arvoketju
Arvioinnin tulee käsittää koko yrityksen vaikutusvallassa oleva arvoketju.
11. Arviointitapojen tasapaino
Arvioinnissa tulee käyttää useita erilaisia mittaustapoja, jotka yhdessä antavat parhaan kuvan yrityksen historiallisesta ja tulevasta kehityksestä.
12. Vertailtavuus
Arvioinnin tulee olla vertailukelpoinen sekä muiden alan yritysten kesken että saman yrityksen eri ajankohdissa.

Bayer, Disney, Deloitte ja McDonalds ovat muun muassa yrityksiä, jotka ovat tehneet yhteistyötä GISR:n kanssa. Bloomberg, Deutsche Bank ja Morgan Stanley ovat olleet rahoittamassa järjestön toimintaa. Myös aiemmin mainittu Sustainanalytics on tehnyt yhteistyötä GISR:n kanssa. (GISR c.)

3.7 Yhteenveto

Vastuullisuuden arvioimiseksi ja mittaamiseksi on siis olemassa paljon erilaisia lähestymistapoja ja -keinoja. Vaikeus lieneekin se, mitä näistä tavoista on mielekkäintä käyttää. Toisaalta eri järjestöjen periaatteet muistuttavat paljon toisiaan, joten siinä mielessä kaikki lähestymistavat lienevät yhtä hyviä.

Tämän kappaleen oli tarkoitus tutkia, millainen vastuullinen sijoitus on. Kaikki tässä kappaleessa esitellyt järjestöt kiinnittivät huomiota ESG-asioihin eri mittasuhteissa. Voidaan siis päätellä, että vastuullinen sijoitus ottaa huomioon ympäristövaikutukset, sosiaaliset ulottuvuudet ja hyvän hallintotavan. Vaikka varsinaisesti mitään yritystä ei tarvitse sulkea sijoittamisen ulkopuolelle, uusiutumattomiin ja saastuttaviin luonnonvaroihin sijoittaminen lienee vähintäänkin kyseenalaista. Useat periaatteet suosivatkin juuri päinvastaista kehitystä ja haluavat tukea uusiutuvaan energiaan keskittyviä projekteja.

Sosiaalisesti vastuullinen sijoitus ottaa huomioon kaikki sidosryhmät, joita sijoitus koskee. Näiden sidosryhmien kanssa käydään keskustelua jatkuvasti projektien edetessä. Yhtenä sidosryhmänä on itse sijoittajat, jotka haluavat ja ansaitsevat saada tietoa sijoituskohteensa edistymisestä ja mahdollisista eteen tulleista ongelmista. Sosiaalisesti vastuullisen sijoituksen voi siis ajatella raportoivan avoimesti kaikista sijoittajia kiinnostavista asioista. Jotkut periaatteet huomioivat vielä kulttuurisen perinnön ja alkuperäiskansat, joita esimerkiksi erilaisten sijoitusten ympäristövaikutukset voivat haitata tai viedä alkuperäiskansojen elintilaa. Tällöin keskustelu sidosryhmien välillä on erittäin ratkaisevaa, ettei myöhemmin tule esiin ongelmia tai riita-asioita, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi projektin tuottoon tai pitkän aikavälin käytettävyyteen.

Hyvä hallintotapa näkyy muun muassa korruption kitkemisellä, lapsi- ja orjatyön poistamisella, kaikkien osapuolten tasa-arvoisena kohteluna ja vaikuttamiseen pyrkimisellä. Sijoittajat itse ovat tässä asiassa näkyvästi esillä, sillä juuri he voivat pyrkiä vaikuttamaan yrityksiä toimimaan vastuullisemmin.

Seuraavassa luvussa katsotaan tarkemmin esimerkkien kautta, millaisia vastuullisia sijoituksia suuret institutionaaliset sijoittajat ovat tehneet. Tämä auttaa hahmottamaan lisää, mistä vastuullisessa sijoittamisessa on kysymys ja millainen vastuullinen sijoitus on. Koska institutionaalisilla sijoittajilla on yleensä paljon sijoitusvarallisuutta, voivat ne myös helposti käydä keskustelua sijoituskohteiden kanssa vastuullisuudesta kuin esimerkiksi yksityissijoittaja.

4 Esimerkkejä vastuullisesta sijoittamisesta

Vastuullisen sijoittamisen erilaiset periaatteet antavat suuntaa siitä, millainen vastuullinen sijoitus on. Mutta millaista vastuullinen sijoittaminen on käytännössä? Tämä luku esittelee neljä vastuullista sijoittajaa ja niiden sijoitusstrategioita ja -kohteita, jotta saataisiin parempi ymmärrys siitä, millaisista erilaisista lähtökohdista vastuullista sijoittamista voi harjoittaa.

4.1 Kirkon eläkerahasto

Kirkon eläkerahasto perustettiin vuonna 1991. Sen tarkoituksena on turvata kirkon työntekijöiden eläkkeenmaksu ja tasata seurakuntien eläkemaksua tulevaisuudessa. Varat, joita ei käytetä eläkkeiden maksuun, sijoitetaan erillään kirkon muusta omaisuudesta. Eläkerahaston pitkän aikavälin tuottotavoite on kuusi prosenttia. (Kirkkohallitus 2014, 3.) Vuonna 2017 eläkerahaston tuotto oli yhdeksän prosenttia ja varallisuuden markkina-arvo 1,54 miljardia euroa (Talouselämä 2018).

Kirkkohallituksen strategiassa määritellyt arvot ovat pyhän kunnioitus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja totuudellisuus. Nämä arvot ohjaavat myös kirkon sijoitustoimintaa. Eläkerahasto on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet vuonna 2008 ja rakentanut vuosien varrella sijoitustoimintansa tämän ympärille. Rahasto käyttää toiminnassaan ulkopuolisia omaisuudenhoitajia. Eläkerahaston alaisuudessa toimii sijoitusyksikkö, jonka tehtävänä on valita menestyviä ja vastuullisia omaisuudenhoitajia. Näiden omaisuudenhoitajien kanssa sijoitusyksikkö tekee yhteistyötä vastuullisuusperiaatteiden noudattamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Omaisuudenhoitajan valinnassa ESG-asiat tulee arvioida perusteellisesti ja tutkia, sopiiko omaisuudenhoitajan sijoitusfilosofia yhteen eläkerahaston tavoitteiden kanssa. (Kirkkohallitus 2014, 4.)

Kirkon eläkerahasto käyttää sijoitustoiminnassaan erilaisia lähestymistapoja ja sijoitusmuotoja. Vuonna 2016 Kirkon eläkerahasto esitteli sen oman Ilmastomuutosstrategian. Strategia paneutuu lähinnä hiiliteollisuuden ja päästöjen vähentämiseen pitkällä ajanjaksolla. Poissuljettaviksi kohteiksi eläkerahasto on määritellyt kaivosteollisuuden, yhdyskuntapalvelusektorin ja energialan yhtiöt, joiden liikevaihdosta yli 25 % tulee fossiilisista polttoaineista. Tapauskohtaisesti voidaan poissulkea myös yhtiöitä, vaikka liikevaihdosta alle 25 % tulisi fossiilisista polttoaineista. Eläkerahasto pyrkii myös löytämään vähähiilisiä osakeindeksituotteita, jotka poissulkevat sekä maamiinojen että rypälepommien valmistajat. (Kirkon eläkerahasto 2016, 4-6.)

Eläkerahasto omistaa suoria osakesijoituksia Suomessa ja Euroopassa. Eläkerahasto osallistuu kotimaisten pörssiyhtiöiden yhtiökokouksiin yhteistyössä omaisuudenhoitajiensa kanssa. Vuonna 2017 eläkerahasto osallitui yhteensä 34:ään yhtiökokoukseen. Omistajana Kirkon eläkerahasto haluaa painottaa omistajaohjauksessaan mm. kohtuullisuutta yritysjohtoon palkitsemisessa, jäsenten valitsemista hallitukseen, pitkäjänteistä henkilöstöpolitiikkaa, ennakoitavissa olevaa osinkopolitiikkaa ja yrityksen läpinäkyvää raportointia. Epäsuorasti eläkerahasto pyrkii vaikuttamaan yrityksiin mm. osallistumalla sijoittaja-aloitteisiin. Sijoittaja-aloite on yhtenäisen sijoittajajoukon lähestymistapa tiettyä yritystä kohtaan, kun yritykselle halutaan tuoda julki tietty huolenaihe. Eläkerahaston tavoitteena on vuosittain osallistua 2-4 aloitteeseen sen omien resurssien puitteissa. (Kirkon eläkerahasto 2017, 7-10.)

Eläkerahasto sijoittaa varojaan myös sijoitusrahastojen kautta. Tällä tavoin varoja voidaan hajauttaa osakkeisiin maailmanlaajuisesti. Eläkerahaston korkosijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Kirkon eläkerahaston omaisuudenhoitajien vastuullisuuteen sitoutuminen on tärkeää sijoitattaessa rahastojen kautta. (Kirkon eläkerahasto 2016.) Aina sijoitusrahastojen kautta sijoittaminen ei ole kuitenkaan ongelmaton, sillä esimerkiksi vuonna 2012 selvisi, että Kirkon eläkerahasto on sijoittanut muun muassa ydinaseisiin epäsuorasti rahastojen kautta (Taloussanomat 2012). Sijoitusrahastot, etenkin sellaiset, jotka sijoittavat toisiin sijoitusrahastoihin, ovat hankalia valvottavia vastuullisuuden näkökulmasta.

Kirkon eläkerahasto on myös pitkäjänteinen kiinteistösijoittaja, joka sijoittaa kiinteistöihin sekä suoraan että rahastojen kautta. Kiinteistösijoituksissa eläkerahasto painottaa ympäristönäkökulmaa, sillä kiinteistöillä ja niiden rakentamisella on suora vaikutus kulutukseen ja päästöihin. Myös vuorovaikutus vuokralaisten kanssa on tärkeää suorissa kiinteistösijoituksissa. (Kirkkohallitus 2014, 12-13.)

Pääomasijoittajana Kirkon eläkerahasto toimii suoraan omistajan roolissa ja voi tätä kautta vaikuttaa yrityksen varhaiseen toimintaan ja sen kestäväen toiminnan luomiseen. Kirkon eläkerahaston pääomasijoitukset ovat lähinnä sijoituksia, joissa on mukana myös useita muita sijoittajia. Eläkerahasto on neuvotellut vuodesta 2008 lähtien kaikkiin uusiin pääomarahastosopimuksiin ESG-liitteen, missä hallinnointiyhtiö sitoutuu sisällyttämään vastuullisuuden osaksi yritystoimintaansa ja raportointiaan. (Kirkkohallitus 2014, 13.)

Vuoden 2017 lopussa Kirkon eläkerahaston varoista 43 prosenttia oli osakkeissa, 34 prosenttia korkosijoituksissa ja loput vaihtoehtoisissa sijoituksissa (Taloussanomat, 2018). Vuoden 2017 aikana eläkerahasto lisäsi vihreiden sijoitusten osuutta salkussaan. Vihreitä

sijoituksia ovat esimerkiksi sijoitukset metsään, vihreisiin obligaatioihin ja uusiutuvaan energiaan. Lisäksi eläkerahasto on lisännyt passiivisia, matalahiillisiä osakesijoituksia. (Kirkon eläkerahasto 2017, 4.)

Vuonna 2017 eläkerahasto aloitti myös verovastuullisuuden vaikuttamishankkeen. Hanke kohdistuu kymmeneen yritykseen, joilla on erityisen merkittävä riski verovastuullisuuden osalta. Hankkeen tavoitteena on kannustaa yrityksiä käsittelemään veronmaksuun liittyvät asiat hyvän hallintotavan mukaan ja olemaan avoimia veropolitiikkansa suhteen. (Kirkon eläkerahasto 2017, 11.)

Myös hiiliriskin vähentämiseksi ja veden saatavuuden vaikuttamiseksi eläkerahasto on käynyt keskusteluja eri yritysten kanssa. Hiilipäästöjen vähentämiseksi eläkerahasto on keskustellut 20 sähköyhtiön kanssa. Kyseisten yritysten raportointi ilmastoon liittyvien päästöjen suhteen on parantunut selvästi. Veden saatavuuteen liittyen keskustelua on käyty etenkin yritysten kanssa, jotka toimivat vesipulasta kärsivissä kehitysmaissa. (Kirkon eläkerahasto 2017, 12.)

Kirkon eläkerahasto ei sijoita suoraan raaka-aineisiin, esimerkiksi maataloustuotteisiin. Eläkerahaston mielestä oikeus ruokaan on ihmisoikeus, joten sijoitustoiminta maataloustuotteisiin ei ole rahaston mielestä kestävää toimintaa. (Hämäläinen 2017.)

4.2 Eläkeyhtiöt

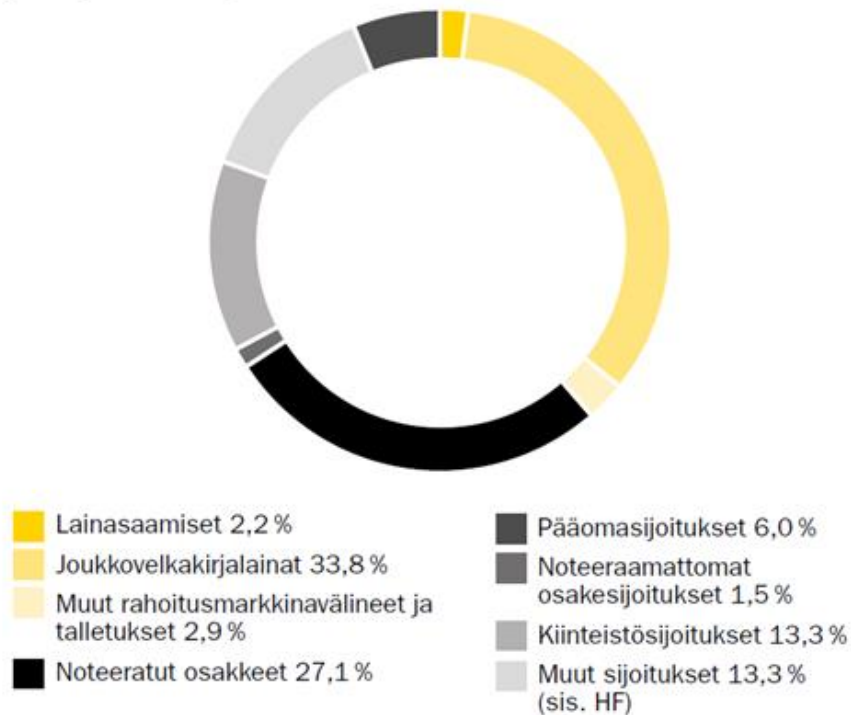
Eläkeyhtiöt hallinnoivat Suomessa suurta sijoitusomaisuutta, joka on pääsääntöisesti hyvin linjassa Pariisin ilmastositoumuksen kanssa (Mikkonen 2017). Kaksi eläkeyhtiötä, Elo ja Varma, antavat kuvaa siitä, millaista eläkeyhtiöiden vastuullinen sijoittaminen on, ja onko se tuottoisaa. Tosin kuin yksityissijoittajia, eläkeyhtiöiden sijoitustoimintaa ohjaa myös viranomaistaholta tulevat vaatimukset sijoitusten riskisyyden suhteen. Täten eläkeyhtiöt eivät voi sijoittaa vapaasti mihin vain, vaan niiden tulee ottaa huomioon tulevien eläkkeiden maksaminen toiminnassaan.

4.2.1 Työeläkeyhtiö Elo

Työeläkeyhtiö Elo on asiakkaidensa omistama yhtiö, joka huolehtii asiakasyritysten työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Elon työeläkkeen piirissä on noin 500 000 tulevaa työntekijää ja yrittäjää, ja tällä hetkellä 210 000 nykyistä eläkkeensaajaa. (Elo a.)

Elon sijoitusvarallisuus vuonna 2017 oli 23,1 miljardia euroa. Sijoitusten kokonaistuotto oli 7,4 prosenttia. Kuva 3 esittää Elon sijoitusjakauman vuonna 2016. (Elo 2017.) Suurin osa varallisuudesta on osakkeissa (27,1 prosenttia) ja joukkovelkakirjalainoissa (33,8 prosenttia).

Sijoitusjakauma käyvin arvoin 31.12.2016

Kuva 3. Elon sijoitusvarallisuuden jakauma 31.12.2016. (Elo b.)

Myös Elo on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Lisäksi työeläkeyhtiö on luonut omat, Elon vastuullisen sijoittamisen periaatteet, jotka Elon hallitus on hyväksynyt. Vastuullinen sijoittaminen on integroitu suoraan sijoitusprosesseihin muiden sijoitusten mittarien mukaan. Elo antaa yrityksille ESG-arvosanan, jota sovelletaan maantieteellisestä sijainnista ja sijoitustyylistä riippuen. Poissuljettuja aloja ovat tupakkateollisuus ja kiistanalaisten aseiden valmistajat. (Elo c, 6.)

Elo osallistuu hallitsimiensa yritysten yritysohjaukseen mm. osallistumalla yhtiökokouksiin, käymällä keskustalua johdon kanssa sekä osallistumalla yhtiöiden nimitystoimikuntiin. Elo pyrkii osallistumaan kaikkien omistamiensa kotimaisten yritysten yhtiökokouksiin. Ulkomaisten yritysten yhtiökokouksiin Elo osallistuu yhteistyökumppanin kautta, jota on etukäteen neuvottu toimimaan Elon periaatteiden mukaan. (Elo c, 5.)

Epäsuorissa sijoituksissa, eli rahastoihin sijoittaessa, vastuullisuuden arvioinnin kohteena on sijoituskohde, -strategia ja omaisuudenhoitaja. Sijoitusrahastojen vastuullisuuden linjauksien tulee olla riittävän yhtenevät Elon omien suuntalinjojen kanssa. Suurin osa Elon valtuuttamista omaisuudenhoitajista on allekirjoittanut jonkun yleisesti hyväksytyn, kansainvälisen vastuullista sijoittamista edistävän periaatteen. (Elo c, 7.)

4.2.2 Työeläkeyhtiö Varma

Kuten Elon, myös Varman omistaa sen yritys- ja yrittäjäasiakkaat. Varma huolehtii työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä eläketurvasta. (Varma a.) Varman sijoitusten markkina-arvo vuoden 2017 lopulla oli 45,4 miljardia euroa ja tuotto 7,8 prosenttia (Varma b).

Kuten Elo, myös Varma on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Erityisesti Varma seuraa sijoituksissaan yritysten hiilijalanjäljen raportointia: eläkeyhtiön tavoitteena on vähentää osakesijoitusten hiilijalanjälkeä 25 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2020 mennessä. Yrityslainojen kohdalla hiilijalanjäljen vähennystavoite on 15 prosenttia samalla aikavälillä. Varman päätavoite on saada sijoituksensa yhdenmukaisiksi Pariisin ilmastopöytäkirjan 2 asteen tavoitteen kanssa. (Varma c.)

Varma käy sijoittamiensa yhtiöiden kanssa jatkuvaa keskustelua ja pyrkii vaikuttamaan omistajaohjauksella yhtiöiden johtoon ja raportointiin. Koska Varma sijoittaa yrityksiin pitkällä aikataululla, yritysten kanssa käydään jatkuvaa keskustelua vastuullisuusasioiden tiimoilta näiden parantamiseksi. Suomalaisten pörssiyhtiöiden yhtiökokouksiin Varma pyrkii osallistumaan säännöllisesti ja ulkomaisten pörssiyhtiöiden yhtiökokouksiin, jos se kuuluu yhtiön suurimpiin omistajiin. (Varma d.)

Eettisiin syihin vedoten Varma on päättänyt poissulkea tupakan ja ydinaseiden valmistajat. Muutoin vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattaminen vaihtelee omaisuusluokasta riippuen: ne antavat yleiset suuntaviivat sijoittamiselle. Varman sijoitusomaisuus on jaettu pääasiassa korko- ja osakesijoituksiin, pääomasijoituksiin, kiinteistöihin ja hedgerahastoihin. (Varma e.)

4.3 Nefco

Nefco, The Nordic Environment Finance Corporation, on kansainvälinen Pohjoismaiden perustama instituutio, joka tukee erilaisia positiivisen ympäristövaikutuksen tekeviä projekteja erityisesti Pohjoismaissa ja Itämeren äärellä. Nefco on rahoittanut yli 600 pientä

ja keski suurta projektia yli 60 maassa. Nefcon varallisuus on noin 470 miljoonaa euroa. (Nefco a.)

Yritys voi saada Nefcolta rahoitusta, jos rahoitettavalla projektilla on ympäristön kannalta positiivinen vaikutus ja projekti liittyy jotenkin Pohjoismaihin, arktisille alueille, Itämereen tai Barentsin alueisiin. Rahoitusta saava projekti sitoutuu raportoimaan edistymisestään Nefcon arviointia varten. Kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Nefcoon ja anoa rahoitusta, jolloin Nefco arvioi itse projektin soveltuvuuden sen rahoituksen kohteeksi. (Nefco b.)

Suurin osa Nefcon rahoituksesta on suunnattu energia- ja teollisuusaloille, ja eniten projekteja on rahoitettu Ukrainassa ja Venäjällä. Projektien avulla Nefco on onnistunut vähentämään mm. hiilipäästöjä ja vedenkulutusta Pohjoismaissa. (Nefco c.)

Nefco tarjoaa myös avustusta ympäristöystävällisten rahastojen hallinnassa. Rahoitusyhtiöiden lisäksi Nefcolta voivat rahoitusneuvontaa hakea myös institutionaaliset sijoittajat ja valtioiden hallitukset. Omien rahastojen kautta Nefco on rahoittanut erilaisia projekteja mm. Latinalaisessa Amerikassa ja Aasiassa. (Nefco d.)

5 Suosituimmat vastuulliset rahastot Suomessa

Tämä kappale käy läpi opinnäytetyön tutkimustuloksia: mitkä ovat Suomen suosituimmat vastuullisesti sijoittavat rahastot ja millaisia ne ovat: mistä rahoitusinstrumenteista ne koostuvat, miten ne vaikuttavat omistamiinsa yrityksiin, mitä aloja on mahdollisesti poissuljettu ja miten rahastojen vastuullisuutta seurataan. Tutkimus on rajattu koskemaan vain suomalaisten rahastoyhtiöiden tarjoamia sijoitusrahastoja.

Kevään 2018 aikana YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet allekirjoittaneille suomalaisille rahastoyhtiöille lähetettiin avoin kyselylomake heidän rahastoistaan. (Liitteet 1, 2 ja 3.) Kyselylomakkeessa kysyttiin muun muassa miten rahaston vastuullisuus on määriteltä, miten rahastojen vastuullisuutta seurataan ja ovatko asiakkaat olleet kiinnostuneita vastuullisista rahastoista. Suosituin rahasto on tässä tutkimuksessa määriteltä rahastoon sijoittaneiden lukumäärän perusteella. Yrityksen suosituimmaksi rahastoksi valikoitui siis se rahasto, missä oli eniten sijoittajia määrällisesti eikä se, missä oli suurin sijoitusvarallisuus. Rahaston ei myöskään tarvinnut olla juuri vastuullisesti markkinoitu rahasto, sillä allekirjoitetut YK:n periaatteet ovat sovellettavissa minkä tahansa tyyppiseen rahastoon. Rahastojen tiedot, vastuullisuuden määritelmät ja muut seuraavissa rahastojen esittelyissä käsiteltävät asiat on koottu kyselyssä saaduista vastauksista, rahastojen kuukausikatsauksista, esitteistä ja säännöistä. Sijoittajien lukumäärät ja tunnusluvut on tarvittaessa tarkistettu Suomen Sijoitustutkimuksen maaliskuun 2018 raportista (Suomen Sijoitustutkimus), rahastojen omista avaintietoesitteistä ja kuukausiraporteista sekä Morningstar-yhtiön Rahastot-palvelusta. Rahastoihin sijoittaneiden sijoittajien lukumäärä vaihteli rahastojen välillä, noin kahdeksastasadasta vähän alle kolmeenkymmeneentuhanteen.

Kysely lähetettiin kahdeksalletoista yritykselle, joista yhdeksän vastasi. Vastausprosentti oli 50 prosenttia. Rahastot esitetään tässä tutkimuksessa sattumanmukaisessa järjestyksessä.

5.1 Mandatum Life – ML Tulevaisuus Laatu Osake

Mandatum Lifen suosituin rahasto on ML Tulevaisuus Laatu Osake- osakerahasto. Rahasto sijoittaa varansa maailmanlaajuisesti osakkeisiin ja osakesidonnaisiin papereihin. Sijoitusrahastoon voi sijoittaa jatkuvasti, eikä se maksa osinkoa vaan kasvattaa osuuksien arvoa. Rahastossa on korkea riskiprofiili sen sisältämien osakkeiden takia. Vähimmäissijoitusajaksi on suositeltu viittä vuotta. Maaliskuun 2018 kuukausikatsauksen perusteella rahaston suurin maantieteellinen painotus oli USA:ssa (39,5%) ja suurin

toimiala päivittäistavarapalvelut (30,1%). Suurin suomalainen yritys rahastossa oli Kesko Oyj.

Mandatum Life arvioi sijoituskohteidensa vastuullisuutta ESG-asioiden perusteella. Analysoitavien tekijöiden painotus vaihtelee toimialan mukaan, esimerkiksi energiateollisuudessa ympäristötekijöihin panostetaan enemmän. Kokonaan poissuljettuja toimialoja ovat uhkapelit, alkoholituotteet, tupakkateollisuus, ilmailu- ja puolustusteollisuus. Lisäksi yritykset, joiden liiketoiminnasta yli 10 prosenttia tulee ydinvoimasta, jätetään ulkopuolelle. Mandatum Life käyttää ulkopuolista tahoa yritysarvioissaan, mikä tiputtaa huonosti vastuullisuusasioissa pärjänneet yhtiöt pois. Näiden poissulkemisien jälkeen rahastoon valitaan 60-100 yhtiön osakkeita. Sekä Euroopan että USA:n maantieteellinen painotus on 40-60 prosenttia. Rahaston sijoitusjakaumaa tarkastellaan aina puolivuositain. Lisäksi salkun hiilijalanjälkeä mitataan vuosittain.

Sijoitusrahaston ensisijainen tavoite ei ole yrityksiin vaikuttaminen ESG-asioissa, vaan Mandatum Life haluaa tarjota asiakkailleen houkuttelevan rahaston, jossa on huomioitu sekä tuotto-riski-suhde että vastuullisuusasiat. Tapauskohtaisesti Mandatum Life saattaa kuitenkin vaikuttaa salkun yrityksiin yritysjohdon kanssa käytävän keskustelun kautta tai ryhmävaikutusaloitteiden kanssa. Tällä hetkellä Mandatum Life on mukana yhdessä ryhmävaikutusaloitteessa.

Mandatum Lifesta todetaan, että vastuullisuus kiinnostaa sijoittajia, mutta ei yksistään riitä päätöksentekoon.

5.2 Taaleri – Mikro Rein Osake

Taalerin suosituin rahasto Mikro Rein Osake sijoittaa pieniin yrityksiin, jotka toimivat saksankielisessä Euroopassa (Saksa, Itävalta, Sveitsi). Rahasto koostuu osakkeista ja osakejohdannaisista, ja siksi sen riskiprofiilikin on korkea. Rahastoa hoidetaan aktiivisesti ja sen sisältö saattaa muuttua nopeastikin. Rahasto on jaettu kolmeen osakesarjaan, joista kaksi ovat kasvua tuottavia rahasto-osuuksia ja yksi tuottoa maksava osuus. Rahaston kokoa on rajoitettu sen saavutettua tavoitteena ollut sadan miljoonan euron koko. Tämän takia rahaston merkintäpalkkio on viisi prosenttia. Lisäksi rahaston tuotosta peritään tuottopalkkio. Rahaston suurimmat sijoitukset ovat teknologiateollisuudessa (36,6 prosenttia) ja kiinteistöissä (13,85 prosenttia). Suurin paino maantieteellisesti on Saksassa (78,23 prosenttia).

Taaleri noudattaa kaikessa sijoitustoiminnassaan ESG-arvoja. Sijoitusrahastojen lisäksi Taaleri toteuttaa esimerkiksi pääomarahastojen kautta uusiutuvaan energiaan ja kiertotalouteen liittyviä hankkeita. Poissuljettuja toimialoja ovat tupakkateollisuus ja kansainvälisissä sopimuksissa kielletyt aseet. Taaleri seuraa myös Norjan eläkerahastojen poissulkemia aloja ja yrityksiä.

Taaleri pyrkii vaikuttamaan yrityksiin äänestämällä yhtiökokouksissa ja tapaamalla yrityksen johtoa. Salkunhoitaja vastaa kohdeyritysten analyysistä, joihin sisältyy myös vastuullisuusasiat. Lisäksi Taaleri käyttää arvioinneissaan kolmansien osapuolien tuottamia vastuullisuusanalyysijä ja itse yrityksiltä saatua materiaalia. Kohdeyritysten uutisointia mediassa seurataan myös.

Taalerissa uskotaan, että vastuullisesta sijoittamisesta on ainakin tulossa, jos ei ole jo tullut, sijoittamisen valtavirtaa. Täten jako vastuulliseen ja ei-vastuulliseen sijoittamiseen ei ole enää olennaista.

5.3 LähiTapiola – Maailma 50

LähiTapiolan suosituin rahasto on yhdistelmärahasto Maailma 50. Yhdistelmärahastojen tapaan rahasto sijoittaa sekä osakkeisiin että korkoinstrumentteihin muiden sijoitusrahastojen kautta. Normaalitilanteessa osakepaino on 50 prosenttia, mutta saattaa vaihdella 15 ja 65 prosentin välillä salkunhoitajan näkemyksen mukaan. Maailma 50 -rahasto ei myöskään jaa tuottoa, vaan keskittyy arvon kasvattamiseen. Suositeltu sijoitusaika on vähintään neljä vuotta. Sijoitusrahaston suurin paino maaliskuussa 2018 oli valtiolainassa (11,9 prosenttia) ja terveydenhuollossa (18,98 prosenttia). Suurin maantieteellinen painotus oli USA:ssa. Sijoitusrahaston riskitaso on keskinkertainen, sillä se sisältää osakkeiden lisäksi korkotuotteita, jotka pienentävät rahaston riskiä.

LähiTapiolassa salkunhoitajat tekevät perinteisen yritysanalyysin lisäksi vastuullisuusanalyysin sijoittamistaan kohteista. Analyysin perusteella yritykset jaetaan neljään ryhmään, joista parhaimpiin ryhmiin kuuluvia yrityksiä LähiTapiolan sijoituksissa oli 63 prosenttia vuonna 2017. Lisäksi tammikuusta 2017 alkaen LähiTapiola on alkanut julkaisemaan hiilijalanjäljen osasta rahastoistaan. Myös sijoittamista vihreisiin sijoituskohteisiin on lisätty. Poissuljetuksi on tullut kiistanalaisten aseiden valmistajat, minkä lisäksi LähiTapiola ei sijoita yrityksiin, jotka ovat rikkoneet kansainvälisiä normeja. Yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli viisi prosenttia tulee aikuisviihteestä, tupakkateollisuudesta, perinteisten aseiden valmistuksesta tai uhkapeleistä, sijoittamista

pyritään myös välttämään. Vuonna 2017 LähiTapiola joutui luopumaan useisiin yrityksiin sijoittamisesta näissä tapahtuneiden norminrikkomisepäilyjen vuoksi.

LähiTapiola pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan sijoittamiinsa yrityksiin. Kotimaisten yritysten yhtiökokouksiin LähiTapiola osallistui kaksitoista kertaa vuonna 2017. Jo sijoituskohteina olleita yrityksiä LähiTapiola tapasi 270 yrityksen verran. Tapaamisten lisäksi LähiTapiola on kouluttanut työntekijöitään vastuullisesta sijoittamisesta, ja on se on ollut mukana erilaisissa vastuullisen sijoittamisen aloitteissa.

LähiTapiolasta arvioidaan, että rahaston vastuullisuudella on asiakkaalle väliä, mutta tärkeintä on, että rahasto on asiakkaalle sopiva kaikin puolin.

5.4 Handelsbanken – Global Teema

Handelsbankenin suosituin rahasto on Global Teema -osakerahasto. Rahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti osakkeisiin, joilla käydään kauppaa maailman suurimmissa pörssissä. Rahasto ei jaa tuottoa, vaan se kasvattaa pyrkii kasvattamaan rahaston arvoa. Rahaston riskitaso on korkea osakesijoitusten takia. Suositeltu vähimmäissijoitusaika on viisi vuotta. Rahaston suurimmat toimialat ovat teknologiateollisuus (30,24 prosenttia) ja rahoituspalvelut (26,22 prosenttia). Maantieteellisesti suurin painotus on USA:ssa (45,61 prosenttia). Suurin sijoitus on Nintendo Co Ltd:ssä.

Handelsbankenissa kansainväliset normit ja sopimukset luovat perustan vastuulliselle sijoittamiselle. Ulkopuolinen toimija arvioi Handelsbankenin rahastojen vastuullisuutta. Rahastojen vastuullisuudessa käytetään kolmea lähestymistapaa: suosimista, poissulkemista ja vaikuttamista. Poissuljettuja aloja kaikissa Handelsbankenin rahastoissa ovat kielletyt aseet. Hiilisijoituksia pyritään välttämään. Kyseisessä Global Teema -rahastossa vielä erikseen poissuljettuja toimialoja ovat alkoholi, tupakka, uhkapelit ja aikuisviihde.

Handelsbanken pyrkii vaikuttamaan sijoittamiinsa yrityksiin proaktiivisesti keskustelua käymällä. Handelsbanken myös julkaisee verkossa yrityksiensä kanssa käymänsä keskustelut. Koska poissulkemisstrategiassa ei ole mahdollista päästä vaikuttamaan yrityksen käytännön toimintaan vastuullisuusasioissa, Handelsbanken priorisoi vaikuttamista ja aktiivista omistajuutta toiminnassaan. Handelsbanken saattaa myös pyrkiä vaikuttamaan yrityksiin ryhmäaloitteilla. Kahdesti vuodessa sijoituksia tarkastellaan vastuullisuusasioiden kannalta ja tarvittaessa sijoituksia voidaan myydä pois, jos

keskusteluillakaan ei pystytä vaikuttamaan yritysten toimintatapoihin. Rahastojen hiilijalanjälki julkaistaan puolivuositain.

Handelsbankenista todetaan, että vastuullisen sijoittamisen suosio on kasvanut tasaisesti. Institutionaaliset sijoittajat ovat olleet jo pitkään kiinnostuneita sijoitusten vastuullisuudesta, ja nyt se on alkanut kiinnostaa myös yksityissijoittajia.

5.5 eQ – Hoivakiinteistöt

eQ:n suosituin rahasto on Hoivakiinteistöt-erikoisrahasto. Kyseinen rahasto sijoittaa hoiva- ja terveyspalveluiden kiinteistöihin Suomessa. Sijoituskohteita voivat olla esimerkiksi sairaalat, lastenkodit ja vanhusten hoivapalvelut. Itse hoivatoimintaan rahasto ei osallistu. Rahastoon voi merkitä uusia osuuksia neljästi vuodessa, ja rahasto jakaa vuosittain tuottoa osuudenomistajille. Rahasto veloittaa kulujen lisäksi tulospalkkion tuotostaan. Suurin painoalue on pääkaupunkiseudun kiinteistöissä (32 prosenttia) ja ikääntyvien palveluasumisessa (48 prosenttia). Kiinteistöjä rahastolla oli maaliskuussa 2018 148 kappaletta ja vuokrausaste oli sata prosenttia. Koska kiinteistösijoittaminen on pitkäjänteistä, suositeltu sijoitusaika on vähintään viisi vuotta.

eQ on integroinut vastuullisuuden kaikkiin sijoitusprosesseihin. eQ:n vastuullisen sijoittamisen politiikka perustuu eQ:n Varainhoito Oy:n hallituksen määrittelemään politiikkaan, jonka toteutuksesta toimitusjohtaja vastaa. eQ:ssa on vuonna 2016 aloittanut vastuullisen sijoittamisen työryhmä, joka kokoontuu kahdesti vuodessa miettimään ajankohtaisia ESG-asioita. Lisäksi kaikille uusille työntekijöille järjestetään näiden toimenkuvan mukainen ESG-koulutus.

Kiinteistösijoituksissa vastuullisuutta arvioidaan muun muassa maan- ja vedenkäytöllä, energiatehokkuudella, materiaalien valinnalla ja kierrätysasioilla. Arvioinnissa on tärkeää myös tietojen saatavuus ja tilinpäätöskertomukset. Tarvittaessa vastuullisuusasiat voidaan ottaa puheeksi yritystapaamisissa ja muissa yhteyksissä. Vaikuttamaan voidaan pyrkiä yhdessä muiden sijoittajien kanssa ryhmäaloitteilla. Kaikki vaikuttamistilanteet kirjataan ylös seurantataulukkaan, jota käsitellään riskienhallintakomitean kokouksissa.

eQ:sta todetaan yleisesti, että vastuullinen sijoittaminen ja siitä raportointi kiinnostaa kasvavissa määrin.

5.6 FIM – Kehittyvät markkinat ESG

FIM:n suosituin rahasto on Kehittyvät markkinat ESG. Kyseessä on osakerahasto, joka sijoittaa varojaan kehittyvien maiden pörsseissä listattuihin osakkeisiin. Rahasto ei jaa tuottoa, vaan pyrkii kasvattamaan osuuksien arvoa. Osakkeiden takia rahaston riskitaso on suuri, ja suositeltu vähimmäissijoitusajaksi viisi vuotta. Rahaston suurin maantieteellinen painoalue on Kiinassa (21,61 prosenttia) ja toimialapainotus rahoituspalveluissa (26,81 prosenttia).

Kyseinen rahasto noudattaa tarkkoja ESG-määritelmiä. FIM edellyttää sijoituskohteidensa noudattavan kansainvälisesti määriteltyjä ja hyväksyttyjä normeja koskien muun muassa ihmisoikeuksia ja ympäristöasioita. FIM:n kaikista rahastoista poissuljettuja toimialoja ovat kiistanalaiset aseet, tupakkateollisuus ja aikuisviihde. Riskien arvioimiseksi FIM käyttää ulkopuolista tahoa apunaan. Salkunhoitaja tekee päätöksensä yritykseen sijoittamisesta ulkopuolisen tahon arvion seurauksena. Jo valmiina olevien yritysten kohonneen riskin ilmestyessä voi salkunhoitaja pyrkiä vaikuttamaan kyseisen yrityksen toimintaan tai luopua sijoituksesta. Myös muista lähteistä, kuten uutisista ja välittäjien analyyseistä, saatavaa tietoa käytetään hyväksi.

Tarpeen vaatiessa FIM voi pyrkiä vaikuttamaan yritysten toimintamalleihin yhtiön kanssa tai vaihtoehtoisesti yhdessä muiden sijoittajien kanssa. Rahasto voi käyttää äänivaltaansa yhtiökokouksissa ja osallistua yhteistyöfoorumeihin. Yritysten vastuullista kehitystä seurataan ulkopuolisen palveluntarjoajan reaaliaikaisten palvelujen kautta.

FIM:stä todetaan, että kiinnostus vastuulliseen sijoittamiseen on kasvussa etenkin institutionaalisten sijoittajien keskuudessa. Institutionaalisille sijoittajille vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattaminen on myöskin perusedellytys.

5.7 Aktia – Secura

Aktian suosituin rahasto on Secura-yhdistelmärahasto, jonka varallisuus on normaalitilanteissa puolet osakkeisiin ja puolet korkoinstrumentteihin. Kuitenkin vähintään 20 prosenttia rahaston varoista sijoitetaan valtioiden ja yritysten joukkovelkakirjalainoihin. Rahastolla on sekä tuotto- että kasvuosuuksia, joista toisen osuussarjan hallinnointipalkkiosta 0,5 prosenttia menee Folkhälsanin hyväntekeväisyyskohteisiin. Rahaston riskitaso on keskinertainen eikä vähimmäissijoitusajaksi ole määritetty. Suurin maantieteellinen paino on Euroopassa (50,97 prosenttia) ja toimialapaino teollisuudessa (19,5 prosenttia).

Aktiassa ESG-asiat on integroitu sijoittamisprosesseihin. Omien arvioidensa lisäksi Aktia käyttää ulkopuolisen tahon yritysanalyysijä. Poissuljettuja toimialoja ovat tupakkateollisuus, aseet ja uhkapelit. Myöskään lapsityövoimaa käyttäviin yrityksiin ei sijoiteta.

Kohdeyritysten toimintaan pyritään tarvittaessa vaikuttamaan käymällä keskusteluja suoraan yhtiöiden kanssa ja yhdessä ulkopuolisen yhteistyökumppanin kanssa. ESG-asiat ovat yksi yrityksiin vaikuttavista asioista, joita seurataan. Vastuullisuuden vaikutusta arvioidaan muun muassa yrityksen kannattavuuteen ja markkina-asemaan.

Aktiasta kerrotaan, että ammattisijoittajat vaativat vastuullisuuden huomioimista ja raportointia. Yksityissijoittajat kyselevät jossain määrin eettisten sijoitusrahastojen perään, mutta Aktia käyttää mieluummin määritelmää vastuullinen kuin eettinen, sillä vastuullisuus pitää Aktian mielestä sisällään enemmän näkökulmia kuin eettinen.

5.8 Seligson & Co – Eurooppa-indeksirahasto

Seligson & Co:n suosituin rahasto on Eurooppa-rahasto, joka on indeksirahasto. Se seuraa Dow Jones Sustainability Europe -indeksiä ja sijoittaa siis eurooppalaisiin osakkeisiin. Rahasto on siis passiivinen. Rahastolla on sekä tuotto- että arvo-osuussarjoja. Suositeltu vähimmäissijoitusaika on seitsemän vuotta. Koska rahasto sijoittaa vain osakkeisiin, on sen riski suuri. Rahaston pääpaino on kulutustavaroissa (27,06 prosenttia) ja rahoitusallalla (24,08 prosenttia). Seligson & Co:n ensimmäiset indeksirahastot ovat seuranneet kestävän kehityksen indeksejä jo vuodesta 2008 alkaen.

Dow Jones Sustainability Europe -indeksin yritysvalinnat perustuvat sveitsiläisen RobecoSAM-yrityksen kestävän kehityksen arviointeihin. Arvioinneissa otetaan huomioon muun muassa yrityskulttuuri, riskeihin varautuminen, toiminnan ympäristövaikutukset verrattuna muihin toimialan yrityksiin, henkilöstöpolitiikka, lakien ja sopimusten noudattaminen ja suhtautuminen lahjontaan. Mitään toimialaa ei automaattisesti suljeta pois.

Rahasto ei itsessään vaikuta omistamiinsa yrityksiin. RobecoSAM seuraa ja analysoi yritysten vastuullista kehitystä ja tarvittaessa voi pudottaa yrityksen indeksistään pois.

Seligson & Co:sta todetaan, että vastuullinen sijoittaminen kiinnostaa selvästi entistä enemmän. Sijoittajien päätöksiin vaikuttaa kuitenkin moni asia, joten on vaikea todeta, missä määrin vastuullisuus on ollut kriteerinä sijoituspäätöstä tehdessä.

5.9 Säästöpankki – Korko Plus

Säästöpankin suosituin rahasto on Korko Plus -yhdistelmärahasto. Rahasto sijoittaa sekä korko- että osakemarkkinoille, ja normaalitilanteessa varoista 35 prosenttia on sijoitettu rahamarkkinoille, 50 prosenttia joukkolainamarkkinoille, 10 prosenttia suomalaisille osakemarkkinoille ja loput viisi prosenttia eurooppalaisille osakemarkkinoille. Rahaston riskitaso on hieman keskiarvoa matalampi, mutta osakkeista johtuen kuitenkin riskinen. Rahastolla on sekä tuotto- että kasvuosuuksia, ja sen vähimmäissijoitusaika on kaksi vuotta. Suurin maantieteellinen painoalue on Euroopassa (68,28 prosenttia) ja toimialapainotus perusmateriaaleissa (26,84 prosenttia) ja rahoituspalveluissa (25,26 prosenttia).

Säästöpankilla vastuullinen sijoittaminen on integroitu sijoitusprosesseihin, ollen täten osana salkunhoitoa ja analyysia. Poissuljettuna toimialana ovat kiistanalaiset aseet. Lisäksi seurataan, rikkovatko yritykset kansainvälisesti määritellyjä normeja. Säästöpankki ylläpitää sulkua- ja tarkkailulistoja, joille yritykset voivat päätyä erilaisista rikkomuksista. Yritysten edistystä seurataan uutisten, julkisten raporttien ja kansalaisjärjestöjen raporttien muodossa, mutta myös ulkopuolista yhteistyötä käytetään apuna. Puolivuosittain kaikki Säästöpankit salkut läpivalaistetaan normirikkeiden ja kiistanalaisten aseiden kannalta.

Rahasto pyrkii vaikuttamaan omistamiinsa yrityksiinsä Säästöpankin omistajapolitiikan mukaan, muun muassa käymällä keskustelua yrityksen kanssa ja painottamalla ESG-asioita. Yhtiökokouksiin Korko Plus -rahasto osallistui viisi kertaa vuonna 2017. Yhtiökokouksiin osallistumisen kriteerinä pidetään rahastojen suhteellista omistusosuuden suuruutta. Vaikuttamisen tavoitteena on lisätä avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja vastuullisuuden toteutumista yritystoiminnassa.

Säästöpankissa on huomattu asiakkaiden kiinnostuksen nousevan vastuullista sijoittamista kohtaan, mutta on vaikea arvioida, mikä ero olisi, jos vastuullista sijoittamista ei noudatettaisi.

6 Rahastojen tunnusluvut

Jotta sijoitusrahastoja olisi mielekästä vertailla keskenään, voidaan rahastoille laskea erilaisia tunnuslukuja. Osa tunnusluvuista vertailee tuottoa ja kasvua, osa riskiä. Tämä luku käy läpi muutamia rahaston valintaan liittyviä keskeisiä tunnuslukuja.

6.1 Tuotto, kasvu ja vertailuindeksi

Sijoitusrahastoilla on kaksi tapaa tuoda omistajalleen arvoa: kasvattamalla osuuttaan tai maksamalla tuottoa. Toisin sanoen rahasto voi päättää maksaa omistajilleen ikään kuin osinkoa tai vaihtoehtoisesti rahasto voi pitää saadut tuotot rahastossa ja kasvattaa rahasto-osuuksien arvoa. Yleensä yksityissijoittajien rahastot ovat kasvuosuuksia. Molemmat luvut löytyvät rahastosta prosentteina mitattuina ja eri aikajaksoissa esitettynä. Sijoittajan tulee pitää mielessä, että historiallinen tuotto ei takaa samaa tuottoa tulevaisuudessa. (Möttölä, 2012.) Osalla rahastoista voi olla vertailuindeksi, indeksi, johon rahaston tuottoa verrataan. Aktiivinen rahasto pyrkii tuotoillaan ylittämään vertailuindeksinsä, passiivinen rahasto tyytyy vertailuindeksin mukaiseen tuottoon. (S-Pankki.)

6.2 Riskit ja riskiluokitus

Sijoitusrahastoihin liittyvät samat riskit kuin sijoittamiseen ylipäätään. Tuotto ja riski kulkevat aina yhdessä: suuria voittoja tuottava sijoitus on yleensä myös korkeariskinen ja sijoituksen arvo saattaa laskea huomattavastikin. Rahastojen avaintietoesite kertoo kyseisen rahaston merkittävimmät riskit. Avaintietoesitteessä rahaston riski on sijoitettu johonkin riskiluokkaan, jotka ovat numeerisia ykkösestä seitsemään. Luokan yksi rahasto on matalariskinen, kun taas luokan seitsemän rahasto on erittäin riskinen. Riskitason määrittäminen perustuu viimeisen viiden vuoden volatiliiteettiin. Rahaston riskitasoa ei muuteta jatkuvasti, vaan vasta jos rahaston riskitaso on muuttunut neljän kuukauden tarkastelujaksolla. (Lindmark 2013.)

6.3 Tracking error

Tracking error on prosenttiluku, joka kertoo kuinka hyvin rahaston tuotto on seurannut vertailuindeksin tuottoa. Pieni luku kertoo rahaston seuraavan hyvin vertailuindeksiään, suuri luku merkitsee reiluja heilahteluja tuotossa. (Pörssisäätiö 2015b, 22.)

6.4 Volatiliteetti

Volatiliteetti, josta käytetään myös nimitystä standardipoikkeama, mittaa tuoton heilahteluista syntyvää riskiä. Esimerkiksi osakkeiden arvon heilahtelu aiheuttaa epävarmuutta tuoton suhteen, joten volatiliteetti kuvastaa tätä epävarmuutta. Prosenttina vuotuisesti ilmoitettava luku kertoo, kuinka paljon rahasto-osuuden tuotto eroaa keskimääräisestä vuositason tuotosta. Alle kymmenen prosentin luku on vielä hyvä, mutta yli kahdenkymmenen prosentin volatiliteetti kuvaa jo suurta riskiä. (Aktia; Pörssisäätiö 2015b, 21.)

6.5 Sharpen luku

Sharpen luku kertoo riskikorjatun tuoton; kuinka paljon enemmän sijoitus on tuottanut verrattuna riskittömään sijoitukseen yhtä volatiliteettiyksikköä kohden. Suuri luku kertoo sijoituksen tuottaneen hyvin riskittömään kohteeseen verrattuna. (Pörssisäätiö b.)

6.6 Beta

Beta on tunnusluku, joka mittaa markkinariskiä ja sijoituksen herkkyyttä markkinoiden muutoksille. Beta ilmaisee prosentteina, kuinka paljon rahaston arvo nousee tai laskee markkinoiden muuttuessa prosentin verran. Jos esimerkiksi beta on 1,5, rahaston arvo laskee 1,5 prosenttia markkinoiden laskiessa prosentin. (Aktia.)

6.7 Juoksevat kulut

Juoksevat kulut, entiseltä nimeltään TER (Total Expense Ratio), kertoo, kuinka monta prosenttia kuluja on peritty edeltävänä vuonna rahaston pääomasta. Kuluihin eivät kuitenkaan sisälly kaupankäyntikulut eivätkä mahdolliset tulospalkkiot. (Finanssivalvonta 2012.)

7 Suosituimpien rahastojen vertailu

Tämä luku vertailee Suomen suosituimpia vastuullisia sijoitusrahastoja keskenään ja tutkii, miten ne ovat pärjänneet toisiinsa nähden. Vertailuun on otettu edellisessä kappaleessa käytettyjä tunnuslukuja, jotka ovat löytyneet rahastojen esitteistä, Morningstar-yhtiön Rahastot-palvelusta, Suomen Sijoittajatutkimuksen maaliskuun 2018 raportista ja suoraan salkunhoitajilta.

7.1 Tuottoprosentti

Taulukko 1. Rahastojen tuottoprosentit

Rahaston nimi	Tuottoprosentti 5v	Tuottoprosentti 3v	Tuottoprosentti 1v	Tuottoprosentti 1kk
ML Tulevaisuus Laatu Osake	-	-	-2,36	-1,38
Mikro Rein	-	16,03	14,25	-6,92
Maailma 50	6,87	5,91	6,93	-1,33
Global Teema	10,38	3,31	5,77	-4,4
Hoivakiinteistöt	9,11	9,49	9,85	0
Kehittyvät markkinat ESG	6,31	5,4	15,74	-2,48
Secura	6,1	2	2,6	-1,2
Eurooppa indeksirahasto	40,67	-0,51	-1,86	-2,2
Korko Plus	4,2	1,6	1,9	0

Taulukkoon 1 on koottu tässä opinnäytetyössä esiteltyjen rahastojen tuottoprosentit yhden kuukauden ja yhden, kolmen ja viiden vuoden ajalta niiden rahastojen osalta, joille se on ollut mahdollista laskea. Mandatum Lifen ML Tulevaisuus Laatu Osake -rahastolle ei ole ollut mahdollista laskea kolmen ja viiden vuoden tuottoprosenttia, sillä rahasto ei ole ollut toiminnassa niin kauan. Taalerin Mikro Rein -rahasto ei myöskään ole ollut olemassa vielä viittä vuotta.

Parhaiten viidessä vuodessa on selkeästi tuottanut Seligson & Co:n indeksirahasto Eurooppa, jonka tuottoprosentti on yli neljäkymmentä prosenttia. Muut rahastot ovat tuottaneet maltillisemmin: tuottoprosentti oli muilla rahastoilla neljän ja vähän päälle kymmenen prosentin luokkaa. Kolmen vuoden tuottoprosentti oli jo matalampi; kyseisellä

Eurooppa-indeksirahastolla se oli jo peräti negatiivinen. Yhden kuukauden tuottoprosentti oli kaikilla rahastoilla negatiivinen, mikä saattaa johtua alkuvuoden 2018 poliittisista tilanteista, kuten USA:n suunnittelemista tuontitulleista.

Tasaisimmin voittoa on tuottanut eQ:n Hoivakiinteistöt-rahasto, noin yhdeksän prosenttia vuotuisesti tarkastelluissa ajanjaksoissa. Taulukosta myös huomaa korko- ja osakesalkun eron tuotossa: esimerkiksi paljon korkomarkkinoille sijoittava Säästöpankin Korko Plus -rahaston tuottoprosentti on maltillisempi kuin muiden osakemarkkinoille sijoittavien rahastojen.

7.2 Riskiluokitus

Taulukko 2. Rahastojen riskiluokat

Rahaston nimi	riskiluokka, 1-7
ML Tulevaisuus Laatu Osake	3
Mikro Rein	5
Maailma 50	4
Global Teema	5
Hoivakiinteistöt	4
Kehittyvät markkinat ESG	6
Secura	4
Eurooppa indeksirahasto	6
Korko Plus	3

Taulukosta 2 ilmenee rahastojen riskiluokat. Riskiluokkia on yhteensä seitsemän, joista luokka 1 on vähiten riskinen (ei kuitenkaan täysin riskitön) ja luokka 7 erittäin riskinen. Tämän tutkimuksen rahastot sijoituivat luokkien kolme ja kuusi välille. Rahastojen keskiarvo riskiluokituksen suhteen on 4,44.

7.3 Tracking error

Taulukko 3. Rahastojen tracking error -luvut

Rahaston nimi	Tracking error, %
ML Tulevaisuus Laatu Osake	-
Mikro Rein	9,3
Maailma 50	3,95
Global Teema	3,37
Hoivakiinteistöt	-
Kehittyvät markkinat ESG	3,27
Secura	1
Eurooppa indeksirahasto	0,33
Korko Plus	1,82

Taulukosta 3 ilmenee rahastojen tracking error -luvut, eli kuinka hyvin rahastot ovat seuranneet vertailuindeksiään. Mandatum Lifen ML Tulevaisuus Laatu Osake -rahastolle lukua ei ole pystytty vielä laskemaan. eQ:n Hoivakiinteistöt-rahastolla ei ole vertailuindeksiä, joten sille ei ole myöskään voitu laskea tracking error -lukua.

Tutkimuksen rahastoista Taalerin Mikro Rein -rahastolla on ollut eniten eroavaisuutta vertailuindeksiinsä nähden (9,3 prosenttia). LähiTapiolan Maailma 50 -rahasto (3,95 prosenttia) ja Handelsbankenin Global Teema -rahasto (3,37 prosenttia) seuraavat Taalerin perässä. Muutoin rahastot ovat saaneet matalia tracking error -lukuja ja täten seuranneet melko hyvin vertailuindeksiään.

7.4 Volatiliteetti

Taulukko 4. Rahastojen volatiliteetti

Rahaston nimi	Volatiliteetti, %
ML Tulevaisuus Laatu Osake	8,47
Mikro Rein	14,65
Maailma 50	5,61
Global Teema	10,48
Hoivakiinteistöt	1
Kehittyvät markkinat ESG	10,5
Secura	4,8
Eurooppa indeksirahasto	9,85
Korko Plus	2,49

Taulukossa 4 on kuvattu rahastojen volatiliteetti. Luku kuvastaa siis tuoton heilahteluista muodotuvaa riskiä.

Suurin volatiliteetti on ollut Taalerin Mikro Rein -rahastolla (14,65 prosenttia), FIM:n Emerging Markets ESG -rahastolla (10,5 prosenttia) ja Handelsbankenin Global Teema -rahastolla (10,48 prosenttia). Muut rahastot jäivät alle kymmenen prosentin, mikä kuvaa pientä riskiä. Kaikki rahastot jäivät kuitenkin alle kahdenkymmenen prosentin, mitä pidetään suuren riskin rajana.

7.5 Sharpen luku

Taulukko 5. Rahastojen Sharpen luvut

Rahaston nimi	Sharpen luku
ML Tulevaisuus Laatu Osake	-0,24
Mikro Rein	1,04
Maailma 50	0,42
Global Teema	0,46
Hoivakiinteistöt	9,7
Kehittyvät markkinat ESG	1,6
Secura	0,22
Eurooppa indeksirahasto	-0,2
Korko Plus	0,51

Taulukossa 5 on listattu rahastojen Sharpen luvut. Luku kuvastaa, paljonko rahasto on tuottanut riskittömään sijoitukseen nähden. Rahastoista eQ:n Hoivakiinteistöt-rahastolla on paras Sharpen luku (9,7), joten se on tuottanut parhaiten riskiinsä nähden. Vastaavasti Mandatum Lifen ML Tulevaisuus Laatu Osake -rahaston ja Seligson & Co:n Eurooppa-indeksirahaston Sharpen luvut ovat negatiivisia, joten ne ovat tuottaneet vähemmän kuin mitä sijoittaja olisi saanut riskittömästä sijoituksesta. Muilla rahastoilla on myös melko pieni Sharpen luku, joten ne ovat tuottaneet aavistuksen enemmän kuin riskitön sijoitus.

7.6 Beta

Taulukko 6. Rahastojen beta-luvut

Rahaston nimi	Beta
ML Tulevaisuus Laatu Osake	-
Mikro Rein	0,92
Maaailma 50	0,8
Global Teema	0,94
Hoivakiinteistöt	-
Kehittyvät markkinat ESG	0,89
Secura	0,95
Eurooppa indeksirahasto	-
Korko Plus	1,14

Taulukkoon 6 on listattu rahastojen markkinariskiä kuvaavat beta-luvut. Mandatum Lifen ML Tulevaisuus Laatu Osake -rahastolle ei saatu beta-lukua selville. eQ:n Hoivakiinteistöt-rahastolle ei myöskään saatu beta-lukua, sillä kiinteistöjä ei arvosteta samalla tavalla kuin osakkeita. Seligson & Co:n Eurooppa-indeksirahastolle ei myöskään lasketa beta-lukua, mutta se on lähellä yhtä, koska kyseessä on indeksiään tarkasti seuraava rahasto. Muiden rahastojen beta-luvut ovat lähellä yhtä, sijoittuen välille 0,8 ja 1,14. Täten rahastojen markkinariski on suurin piirtein prosentin luokkaa.

7.7 Juoksevat kulut

Taulukko 7. Rahastojen juoksevat kulut

Rahaston nimi	Kulut, %
ML Tulevaisuus Laatu Osake	1,68
Mikro Rein	1,3
Maailma 50	1,03
Global Teema	1,46
Hoivakiinteistöt	2,05
Kehittyvät markkinat ESG	1,9
Secura	2,03
Eurooppa indeksirahasto	0,46
Korko Plus	1,02

Taulukkoon 7 on koottu rahastojen hoitamisesta syntyvät juoksevat kulut. Nämä kulut siis ovat rahastojen hoitamisesta vuotuisesti syntyviä kuluja, joihin ei kuitenkaan sisälly osto- tai myyntikuluja eikä tulospalkkioita. Seligson & Co:n Eurooppa-indeksirahaston kulut ovat pienimmät (0,46 prosenttia) tutkimuksen rahastoista. Yleensä juurikin passiivisesti hoidetuilla rahastoilla on pienimmät kulut. Tutkimuksen rahastoista suurimmat kulut ovat eQ:n Hoivakiinteistöt-rahastolla (2,05 prosenttia). Lisäksi rahastossa on käytössä tulospalkkio. Huomioitavaa myös on, että esimerkiksi Taalerin Mikro Rein -rahastossa on käytössä viiden prosentin merkintäpalkkio, jolla on tarkoitus hillitä uusia rahastomerkintöjä, jottei rahaston koko kasva liikaa.

8 Pohdinta, jatkotutkimusehdotus ja oma arviointi

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia, millaisiin vastuullisiin rahastoihin Suomessa sijoitetaan ja miten ne ovat pärjänneet toisiinsa nähden. Aineisto rajattiin koskemaan vain Suomessa tarjolla olevia suomalaisia rahastoja, jotta aineisto ei paisu liian isoksi. Avoin kyselylomake lähetettiin kahdeksalletoista suomalaiselle rahoitusalan yritykselle, joilla oli valikoimissaan sijoitusrahastoja ja jotka olivat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Vastauksia tuli yhdeksän. Pienen aineiston takia tutkimuksen tuloksista ei voida tehdä johtopäätöksiä, korkeintaan voidaan varovaisesti arvioida yleisiä suuntauksia. Lähteinä opinnäytetyössä on käytetty runsaasti erilaisia julkisen tahon, rahoitusalan yritysten ja organisaatioiden julkaisemia raportteja, uutisia ja sanastoja. Kaikki lähteet löytyvät internetistä ja ovat täten helposti tarkastettavissa.

Opinnäytetyön alussa käytiin läpi, millainen vastuullinen sijoitus on ja miten monella eri tavalla vastuullista sijoittamista voidaan käytännössä toteuttaa. Teorian jälkeen esitettiin muutama esimerkki vastuullisesti sijoittavista yhtiöistä ja organisaatioista. Tutkimuksen yhdeksän vastuullisesti sijoittavaa sijoitusrahastoa käyttivät sijoittamisessaan samanlaisia strategioita kuin esimerkkeinä käytetyt organisaatiot. Usein apuna oli myös ulkopuolinen taho, joka myös vaikutti sijoitusrahastojen sijoittamispäätöksiin. Jatkotutkimuksen kannalta mielenkiintoista olisikin vertailla näitä erilaisia ulkopuolisia tahoja ja tutkia, millä tavoin heillä vastuullisuus on määritelty ja miten yritysten vastuullisuusasiat pisteytetään. Tässäkin tutkimuksessa tuli ilmi eroja esimerkiksi rikkeisiin suhtautumisessa: jotkut sijoitusrahastot sulkevat ulkopuolelle kaikki ei-kestävät kohteet heidän vastuullisesta näkökulmastaan ja toiset keskittyvät mieluummin yritystoiminnan vaikuttamiseen, koska poissulkemalla jotain ei pystytä vaikuttamaan yritysten käyttäytymiseen ja toiminnan parantamiseen. Myös poissuljettujen toimialojen määrä ja alojen luonne vaihteli paljon rahastojen kesken.

Mielestäni vaikeimmaksi vastuullisen sijoittamisen arvioinnissa osoittautui vastuullisuuden määritelmä. Vaikka useimmat sijoittajat ovat suurin piirtein samaa mieltä, mitä vastuullinen sijoittaminen on, ei sille ole olemassa tarkkaa määritelmää. YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ovat hyvä, yleinen ja sovellettavissa oleva lähtöpiste, mutta näitäkin periaatteita voidaan soveltaa eri näkökulmista. Toisaalta liian tarkat ohjeet rajaisivat liikaa potentiaalisia mahdollisuuksia eivätkä olisi mahdollisesti sovellettavissa kaikkiin sijoituskohteisiin.

Sijoitusrahastojen tunnuslukujen vertailussa osa rahastoista oli pärjännyt paremmin kuin toiset, mutta aineistosta ei voi tehdä johtopäätöksiä, että vastuullinen sijoittaminen ei olisi

tuottavaa tai että vastuulliset rahastot olisivat aina kannattavia. Esimerkiksi Mandatum Lifen ML Tulevaisuus Laatu Osake -rahasto ei ole kyennyt vielä tuottamaan positiivista tuottoa ollenkaan. Rahastojen tuoton taustalla lieneekin onnistuneet sijoitusvalinnat ja -pää tökset. Yhdistelmärahastojen kesken suuria eroja tunnusluvuissa ei ole, vaan eroja rahastoista alkaa löytyä, kun vertaa esimerkiksi indeksirahastoa ja korkorahastoa keskenään. Tämä selittyy erilaisten rahastotyyppien eroilla, joita käsiteltiin luvussa kaksi.

Suosituimmiksi rahastoiksi päätyi mitä erilaisempia rahastoja, ja kuten eräästä yhtiöstä todettiin, sijoittajille tärkeämpää lienee juuri heille sopivan rahaston löytäminen eikä niinkään juurikin vastuullisen rahaston löytäminen. Vastuullinen sijoittaminen lienee kuitenkin olevan suurenevissa määrin kiinnostavampaa nykyään, etenkin kun vastuullisten rahastojen valikoima kasvaa jatkuvasti. Koska vastuullisuutta voidaan soveltaa erilaisiin sijoitusinstrumentteihin, vastuulliset rahastot voivat periaatteessa koostua mistä vaan.

Ensimmäisenä tekemänäni tutkimuksena tämä opinnäytetyö oli hyvin opettavainen kokemus. Aloitin opinnäytetyön suunnittelun syksyllä 2017 ollessani opiskelijavaihdossa, joten koin saavani vähemmän ohjausta kuin jos olisin käynyt normaalisti koulua Suomessa. Aikataulutus oli haastavaa juurikin kahden eri oppilaitoksen koulujaksotuksen takia, ja itse kirjoitustyön aloitinkin vasta palattuani Suomeen. Olen tottunut kirjoittamaan erilaisia analyttisiä raportteja, mutta en läheskään niin pitkiä ja laajoja kuin mitä opinnäytetyö on. Tämän opinnäytetyön kirjoittaminen opetti minulle pitkäjänteistä työskentelyä ja vastuun ottamista oman työn hallinnasta ja etenemisestä.

Ongelmia opinnäytetyön tutkimuksessa aiheutti yritysten välillä heikohko vastausinto sähköpostitse lähetettyihin kyselyihin. Tarvittaessa hain apua Haaga-Helian tarjoamista menetelmäpajoista. Osasta yrityksistä vastattiin heti ja osasta ei ollenkaan, vaikka niin luvattiinkin. Suomessa ei kuitenkaan ole niin montaa rahoitusalan yritystä, jotka soveltaisivat vastuullista sijoittamista sijoitusrahastoissaan, että tutkimusaineistosta saisi tarpeeksi ison johtopäätöksien tekemiseen. Olen kuitenkin tyytyväinen saamaani vastausprosenttiin (50 prosenttia) ja haluan täten vielä kiittää niitä yrityksiä, jotka vastasivat kyselyihini ja auttoivat opinnäytetyön kokoamisessa.

Lähteet

Aktia. Määritelmät yleisimmin käytetyille tunnusluvuille. Luettavissa:

<https://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/rahastot/tunnusluvut>. Luettu: 7.3.2018.

Argillander, V. 2017. Mitä indeksirahastot ovat? Lue plussat ja miinukset. Ajassa. Nordea.

Luettavissa: <https://ajassa.nordea.fi/talous-sijoittaminen/fakta/mita-indeksirahastot-ovat-lue-plussat-ja-miinukset/>. Luettu: 5.3.2018.

Ayapana, E. 2015. Taxpayers paid \$51m in green car subsidies linked to VW diesels.

Motortrend. Luettavissa: <http://www.motortrend.com/news/taxpayers-paid-51m-in-green-car-subsidies-linked-to-vw-diesels/>. Luettu: 13.3.2018.

Elo a. Tietoa Elostä. Luettavissa: <https://www.elo.fi/tietoa-elosta/elo>. Luettu: 3.4.2018.

Elo b. Sijoitukset. Sijoitusjakauma käyvin arvoin 31.12.2016. Luettavissa:

<https://www.elo.fi/tietoa-elosta/sijoitukset>. Luettu: 3.4.2018.

Elo c. Elon vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Luettavissa: <https://www.elo.fi/tietoa-elosta/sijoitukset/elon-vastuullisuus-sijoitustoiminnassa>. Luettu: 3.4.2018.

Elo, 2017. Elon vuosi 2017. Luettavissa: <https://www.elo.fi/elon-vuosi-2017>. Luettu:

3.4.2018.

Equator Principles 2013. The Equator Principles. Luettavissa: <http://equator-principles.com/the-adoption-process/>. Luettu: 21.3.2018.

Equator Principles 2018a. About - The Equator Principles. Luettavissa: <http://equator-principles.com/about/>. Luettu: 21.3.2018.

Equator Principles 2018b. EP Association Members & Reporting. Luettavissa: <http://equator-principles.com/members-reporting/>. Luettu: 21.3.2018.

Finanssivalvonta 2011. ETF – Ominaisuuksia. Luettavissa:

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/ETF/ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>. Luettu: 5.3.2018.

Finanssivalvonta 2012. Kustannukset vaikuttavat tuottoon. Luettavissa:
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx. Luettu: 12.3.2018.

Finanssivalvonta 2014. Rahastojen ominaisuuksia. Luettavissa:
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>. Luettu: 5.3.2018.

Finsif. Kotisivut. Luettavissa: <https://www.finsif.fi/>. Luettu: 15.3.2018.

GISR a. Global Initiative for Sustainability Ratings. About GISR. Luettavissa:
<http://ratesustainability.org/about/>. Luettu: 24.3.2018.

GISR b. Global Initiative for Sustainability Ratings. Principles. Luettavissa: <http://ratesustainability.org/core/principles/>. Luettu: 24.3.2018.

GISR c. Global Initiative for Sustainability Ratings. Participating organizations. Luettavissa: <http://ratesustainability.org/participants/participating-organizations/>. Luettu: 24.3.2018.

Hale, J. 2016. Morningstarin vastuullisuusrating. Morningstar. Luettavissa:
<http://www.morningstar.fi/fi/news/148106/morningstarin-vastuullisuusrating.aspx>. Luettu: 23.3.2018.

Hartikainen, J. 2015. Nämä ovat Pariisin ilmastopimuksen ydinkohdat. Kauppalehti. Luettavissa: <https://m.kauppalehti.fi/uutiset/nama-ovat-pariisin-ilmastopimuksen-ydinkohdat/68YD3Nhy>. Luettu: 12.3.2018.

Hämäläinen, K. 2017. Haluamme nähdä läpi. Mandatum Life. Luettavissa:
<https://www.mandatumlife.fi/life-journal/artikkeli/-/article/haluamme-nahda-lapi>. Luettu: 3.4.2018.

Joutsenmerkki. Kriteerit. Sijoitusrahastot. Luettavissa:
<https://joutsenmerkki.fi/kriteerit/sijoitusrahastot-1/>. Luettu: 15.3.2018.

Joutsenmerkki, 2017. Ensimmäiset Joutsenmerkityt sijoitusrahastot markkinoille. Luettavissa: <https://joutsenmerkki.fi/ensimmaiset-joutsenmerkityt-sijoitusrahastot-markkinoille/>. Luettu: 15.3.2018.

Kirkkohallitus, 2014. Kirkon eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen ohjeet. Luettavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content54FE91>. Luettu: 3.4.2018.

Kirkon eläkerahasto, 2016. Ilmastomuutosstrategia. Luettavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content54FE91>. Luettu: 3.4.2018.

Kirkon eläkerahasto, 2017. Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus vuodelta 2017. Luettavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content54FE91>. Luettu: 3.4.2018.

Laki24. Kovenantti on luottosopimuksen erityisehto. Luettavissa: <https://www.laki24.fi/kovenantti-luottosopimuksen-erityisehto/>. Luettu: 21.3.2018.

Lindmark, J. 2013. Älä luota rahastojen riskiasteikkoon. Morningstar. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/news/114894/%C3%A4l%C3%A4-luota-rahastojen-riskiasteikkoon.aspx>. Luettu: 14.4.2018.

Littan, S. 2017. Stranded assets: Balancing the books in light of climate change. Thomson Reuters. Luettavissa: <https://blogs.thomsonreuters.com/answeron/stranded-assets-accounting-climate-change/>. Luettu: 12.3.2018.

LähiTapiola. Hiilijalanjälki. Vastuullinen sijoittaminen LähiTapiolassa. Luettavissa: <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/vastuullinen-sijoittaminen-varainhoidossa/hiilijalanjalki>. Luettu: 13.3.2018.

Mandatum Life. Osakesijoitukset. ML Tulevaisuus Laatu Osake. Kuukausikatsaus. Luettavissa: <https://www.mandatumlife.fi/sijoituskohteet>. Luettu: 13.3.2018.

Mandatum Life. 2018. Riskeitä mahdollisuuksiin – Sijoittajan opas ilmatoriskien hallintaan. Luettavissa: https://www.mandatumlife.fi/sijoittajan-opas-ilmatoriskien-hallintaan?intcid=sijoittajan_opas_ilmatoriskien_hallintaan_etusivun_nosto. Luettu: 13.3.2018.

Martissons, J. 2011. Global Norms: Creation, Diffusion and Limits. Luettavissa: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwjK>

o4OQucvaAhUJ2SwKHfOLBaoQFgg_MAM&url=http%3A%2F%2Fsitere-sources.worldbank.org%2FEXTGOVACC%2FResources%2FFinalGlobal-Normsv1.pdf&usg=AOvVaw1SGzehkjGC9uXur--9SM2U. Luettu: 21.4.2018.

Mikkonen, M. 2017. Suomalaiset eläkeyhtiöt sijoittavat ilmastoystävällisesti. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9703546>. Luettu: 3.4.2018.

Morningstar a. Sanasto. UCITS-direktiivi. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/glossary/101174/ucits-direktiivi.aspx>. Luettu: 2.4.2018.

Morningstar b. About us. Luettavissa: <http://corporate.morningstar.com/no/asp/subject.aspx?xmlfile=1630.xml>. Luettu: 23.3.2018.

Morningstar c. Rahastot. Handelsbanken Global Teema. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000V7R7>. Luettu: 23.3.2018.

Morningstar d. Sanasto. Duraatio. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/glossary/100935/duraatio.aspx>. Luettu: 12.3.2018.

Möttölä, M. 2012. Rahaston tuotto- vai kasvuosuus? Morningstar. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/news/83565/rahaston-tuotto--vai-kasvuosuus.aspx>. Luettu: 7.3.2018.

Möttölä, M. 2015. Rahaston salkun vastuullisuus julki. Morningstar. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/news/141122/rahaston-salkun-vastuullisuus-julki.aspx>. Luettu: 23.3.2018.

Nefco a. The Nordic Environment Finance Corporation. Who we are. Luettavissa: <https://www.nefco.org/who-we-are>. Luettu: 4.4.2018.

Nefco b. The Nordic Environment Finance Corporation. Environmental criteria. Luettavissa: <https://www.nefco.org/work-us/our-services/project-criteria/environmental-criteria>. Luettu: 4.4.2018.

Nefco c. The Nordic Environment Finance Corporation. Nefco in numbers. Luettavissa: <https://www.nefco.org/who-we-are/nefco-numbers>. Luettu: 4.4.2018.

Nefco d. The Nordic Environment Finance Corporation. Fund management. Luettavissa: <https://www.nefco.org/work-us/our-services/fund-management>. Luettu: 4.4.2018.

Nordea 2018. Yhdistelmärahastot. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/rahastot/yhdistelmarahastot.html#tab=Yhdistelmarahastot>. Luettu: 5.3.2018.

OP Ryhmä. Pörssinoteeratut indeksiosuusrahastot (ETF). Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/muut-porssilistatut-tuotteet>. Luettu: 5.3.2018.

Palmgren, J. 2018. Finanssiala ryhtyy käytännön toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Finanssiala ry. Luettavissa: <http://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Finanssiala-ryhtyy-toimiin-ilmastonmuutoksen-hillitsemiseksi.aspx>. Luettu: 25.4.2018.

PRI. Principles for Responsible Investing. Kotisivut. Luettavissa: <https://www.unpri.org/>. Luettu: 15.3.2018.

Pörssisäätiö a. Hedge fund -sijoitusrahasto. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/hedge-fund-sijoitusrahasto/>. Luettu: 5.3.2018.

Pörssisäätiö b. Sharpen mittari. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/dictionary/sharpen-mittari/>. Luettu: 7.3.2018.

Pörssisäätiö 2015a. Sijoitusrahasto-opas 2015. Helsinki. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/books/sijoitusrahasto-opas-2015/>. Luettu: 24.2.2018.

Pörssisäätiö 2015b. Mistä tietoa? Sijoitusrahasto-opas 2015. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/books/sijoitusrahasto-opas-2015/>. Luettu: 7.3.2018.

Rajala, O. 2017. Eurooppa aliarvioi ilmastonmuutoksen vaikutusta – ajatushautomo huolissaan ilmastopakolaisista, joiden kotiseudulta ei löydy toimeentuloa. Aamulehti. Luettavissa: <https://www.aamulehti.fi/ulkomaat/eurooppa-aliarvioi-ilmastonmuutoksen-vaikutusta-ajatushautomo-huolissaan-ilmastopakolaisista-joiden-kotiseudulta-ei-loydy-toimeentuloa-200636775/>. Luettu: 13.3.2018.

Riutta-Nykvist, P. 2016. Haastava sijoitusympäristö lisää hedge-rahastojen suosiota. FIM. Luettavissa: <https://www.fim.com/fi/nakemys/2016/haastava-sijoitusymparisto-lisaa-hedge-rahastojen-suosiota/>. Luettu: 5.3.2018.

SEB 2013. Erilaiset rahastot. Luettavissa: <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/saasta-ja-sijoita/tietoa-rahastoista/erilaiset-rahastot>. Luettu: 5.3.2018.

S-Pankki. Vertailuindeksi. Sanasto. Luettavissa: <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastajan-sanakirja/vertailuindeksi/>. Luettu: 7.3.2018.

S-Pankki 2016. Mikä on asuntorahasto? Luettavissa: <https://www.s-pankki.fi/fi/artikkelit/2016/mika-on-asuntorahasto/>. Luettu: 5.3.2018.

Suomen Sijoitustutkimus. Rahastoraportti. Helmikuu 2018. Luettavissa: <http://www.sijoitustutkimus.fi/palvelut/instituutiosijoittajille/rahastoraportti/>. Luettu: 9.4.2018.

Talouselämä 2018. Kirkon eläkerahaston sijoitussalkku pullistui yli puoleentoista miljardiin – tuotto ylitti tavoitteet roimasti. Luettavissa: <https://www.talouselama.fi/uutiset/kirkon-elakerahaston-sijoitussalkku-pullistui-yli-puoleentoista-miljardiin-tuotto-ylitti-tavoitteen-roimasti/caf294ba-a98d-3997-86fc-e04b4dabfea5>. Luettu: 3.4.2018.

Taloussanomat 2012. Kirkko lopettaa sijoittamisen ydinaseisiin. Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000001751411.html>. Luettu: 10.5.2018.

United Nations Global Impact. The ten principles of the UN Global Impact. Luettavissa: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>. Luettu: 21.4.2018.

Ympäristöministeriö 2016. Pariisin ilmastopöytäkirja. Luettavissa: <http://www.ym.fi/pariisi2015>. Luettu: 2.4.2018.

Varma a. Yhtiötietoa – Hallinto. Luettavissa: <https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/hallinto/>. Luettu: 3.4.2018.

Varma b. Tulostiedot ja sijoitukset. Luettavissa: <https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/Tulostiedot-ja-sijoitukset/>. Luettu: 4.4.2018.

Varma c. Varman sijoitusten ilmastopolitiikka. Luettavissa:

<https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/Tulostiedot-ja-sijoitukset/>. Luettu: 4.4.2018.

Varma d. Varman omistajaohjauksen periaatteet. Luettavissa:

<https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/Tulostiedot-ja-sijoitukset/>. Luettu: 4.4.2018.

Varma e. Varman vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Luettavissa:

<https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/Tulostiedot-ja-sijoitukset/>. Luettu: 4.4.2018.

Ålandsbanken. Itämerikortti. Luettavissa: <https://www.alandsbanken.fi/itamerkortti>. Luettu: 27.4.2018.

Liitteet

Liite 1. Lista yrityksistä, joille lähetettiin kyselylomake

1. Aktia
2. Ålandsbanken
3. Danske Bank
4. Elite Varainhoito Oy
5. eQ Varainhoito Oy
6. Evli Pankki Oyj
7. Fennia Varainhoito Oy
8. FIM Varainhoito Oy
9. LähiTapiola Varainhoito Oy
10. Mandatum Life
11. Nordea
12. OP
13. SEB
14. Seligson & Co
15. Sp-Rahastoyhtiö Oy
16. Handelsbanken
17. Taaleri Varainhoito Oy
18. Titanium

Liite 2. Saatekirje

Hei,

olen finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelija Haaga-Helia - ammattikorkeakoulusta. Teen parhaillaan opinnäytetyötäni, joka liittyy suosituimpiin suomalaisiin vastuullisiin sijoitusrahastoihin. Olisin todella kiitollinen, jos teidän yrityksestänne joku haluaisi vastata liitteenä oleviin kysymyksiini. Opinnäytetyössäni mainitsen yritykset vain nimeltä, jollei vastaaja itse anna lupaa käyttää nimeään raportissani. Halutessanne voin lähettää teille opinnäytetyöni luettavaksi sitten, kun se on valmis. Voisitteko myös lähettää suosituimman rahaston esitteen ja säännöt vastaamisen yhteydessä?

Mikäli teille nousee mieleen kysymyksiä tai kommentteja, voitte ilman muuta ottaa minuun yhteyttä.

Aurinkoisin terveisin,

Ella Sten

Liite 3. Yrityksille lähetetty avoin kyselylomake

1. Mikä on teidän suosituin vastuullinen sijoitusrahasto asiakkaiden lukumäärässä mitattuna?
2. Miten tämän kyseisen sijoitusrahaston vastuullisuus on teillä määritelty?
3. Mistä rahoitusinstrumenteista tämä sijoitusrahasto koostuu?
4. Pyrkiikö sijoitusrahasto käytännön tasolla vaikuttamaan rahaston omistamien yhtiöiden toimintaan?
5. Miten sijoitusrahaston omistamien yhtiöiden vastuullista kehitystä seurataan?
6. Ovatko asiakkaat olleet kiinnostuneempia sijoittamaan vastuullisiin rahastoihin kuin ei- vastuullisiin?
7. Onko teillä muuta lisättävää aiheeseen liittyen?